

samen
wonen
werken
leven

samen
Schiedam

verkiezingsprogramma
2026-2030

lijst één

inhoudsopgave

samenvatting	3
voorwoord	5
samen wonen	7
wonen	8
natuur	11
mobiliteit en schone lucht	13
samen werken	15
werkgelegenheid	16
inclusieve arbeidsmarkt	18
lokale economie	20
grondbeleid en vastgoed	22
samen leven	24
zorg en welzijn	25
onderwijs en gelijke kansen	27
inclusieve samenleving	29
Waardig ouder worden in Schiedam	31
armoedebestrijding en schuldhulpverlening	32
participatie en burgerbetrokkenheid	34
veilig en verbonden leven	36
cultuur en sport	38
dierenwelzijn	40
samen Schiedam	42
financieel beleid, grondbeleid, gemeentelijk vastgoed, personeel en voorbeeldfunctie	43
Schiedam 2050 samen wonen samen werken samen leven	46

samenvatting

**Ons programma in minder dan 1000 woorden.
In gewone mensentaal. Leestijd vijf minuten.**

Kiezen voor verbinding

In een tijd waarin verschillen worden uitvergroot en de toon verhardt, kiest lijst één – de samenwerking van GroenLinks, PvdA en Progressief Schiedam – radicaal voor verbinding. Wij geloven niet in polarisatie, maar in de kracht van het collectief. Alleen samen maken we een stad die werkt voor iedereen. Schiedam is pas een gemeenschap als niemand buitenspel staat, of je nu hier geboren bent of hier net woont, jong bent of oud, rijk of arm. Onze ambitie reikt verder dan de verkiezing van 2026: wij bouwen aan het Schiedam van 2050. Een eerlijke, groene en veilige stad.

Een thuis voor iedereen

Wonen is een grondrecht, geen verdienmodel. De woningmarkt zit op slot voor starters, gezinnen en middeninkomens; beleggers hebben vrij spel. Wij draaien dit om. Bij nieuwbouw eisen we minimaal 30% sociale huur en veel betaalbare middenhuur- en koopwoningen. We stoppen de verkoop van corporatiewoningen en voeren een zelfbewoningsplicht in om speculanten te weren. We bouwen niet alleen met stenen; we bouwen buurten. We zetten in op gemengde wijken waar mensen elkaar ontmoeten. In Oost, Nieuwland en Groenord investeren we in stadsvernieuwing, met terugkeer-garantie voor bewoners. Met een verhuurvergunning pakken we huisjesmelkers en malafide verhuurders hard aan.

Niemand zakt door de bodem

In een beschaafd Schiedam mag armoede niet bestaan. Toch groeien te veel kinderen op in gezinnen met geldzorgen. Wij trekken een harde grens: geen enkel kind in Schiedam gaat met een lege maag naar school of naar bed. Schuldhulp wordt toegankelijker en menselijker; de gemeente staat naast je om problemen op te lossen, niet tegenover je als schuldeiser. We breiden regelingen voor minima uit en zorgen dat iedereen gebruikmaakt van waar hij recht op heeft. Met automatische toekenning waar mogelijk. De energietransitie mag geen luxe zijn: via 'Energiehulp Schiedam' isoleren we huizen van mensen met een kleine beurs, zodat hun energierekening daalt en wooncomfort stijgt.

Kansen voor elk kind

Je postcode mag je toekomst niet bepalen. Wij investeren fors in gelijke kansen. Dat begint bij sterke scholen in elke wijk, met brede talentontwikkeling die verder gaat dan alleen taal en rekenen. We zorgen voor huiswerkbegeleiding en laagdrempelige toegang tot sport en cultuur voor elk kind. Zichtbare jongerenwerkers in de wijk voorkomen dat jongeren afglijden. Voor jeugdzorg geldt: minder bureaucratie, meer nabijheid. Hulp moet beschikbaar zijn voordat problemen escaleren.

Een groene en gezonde stad

Natuur is geen luxe, maar noodzaak. Schiedam is te stenig. We planten jaarlijks netto minimaal 100 bomen extra en beschermen onze kostbare groen, zoals het Beatrixpark en volkstuinen tegen bebouwing. Groen is onze airco tegen hitte en buffer tegen wateroverlast. Wij verplichten natuur-inclusief bouwen: elk nieuw dak en elke gevel draagt bij aan biodiversiteit. We maken van Schiedam een stad met schone lucht. We pakken vervuiling door verkeer en industrie aan en blijven kritisch op de overlast van het vliegveld.

Geef dieren een stem

Dieren hebben geen stem, wel belangen. Schiedam zorgt voor al haar bewoners, ook dieren. We toetsen bouwplannen op gevolgen voor dieren en beschermen leefgebieden. In gemeentegroen stoppen we met gif; egels, bijen, vlinders en andere wilde dieren krijgen de ruimte. We blijven dierenopvang en dierenambulance steunen en treden streng op tegen verwaarlozing en dierenmishandeling. Beschaving toon je door zorg voor wie weerloos is.

Ruimte voor iedereen

Schiedam slibt dicht. Wij kiezen voor een mobiliteitstransitie waarin voetganger, fietser en openbaar vervoer voorrang krijgen. We breiden autoluwe zones uit om wijken leefbaarder en veiliger te maken voor spelende kinderen. Parkeerproblemen lossen we op met slimme regulering en deelvervoer, niet met meer asfalt. We vechten voor Station Kethel en beter, frequenter openbaar vervoer, ook 's avonds. Mobiliteit moet voor iedereen toegankelijk zijn, ook als je slecht ter been bent of geen auto hebt.

Veiligheid en zorg: oog voor elkaar

Veiligheid is geen kwestie van meer camera's, maar van sociale cohesie. Een wijk waar mensen elkaar kennen, is veiliger. Veel vrouwen voelen zich onveilig en huiselijk geweld is een groot, vaak onzichtbaar probleem. Wij doorbreken het taboe op huiselijk geweld en vrouwenmoord (femicide). We trainen hulpverleners en ambtenaren om signalen te herkennen en grijpen in om slachtoffers te beschermen. Zorg organiseren we dichtbij. Wijkteams krijgen ruimte voor maatwerk, zonder stop-watch. Ouderen moeten waardig ouder kunnen worden in hun eigen buurt, met passende woningen en voorzieningen om de hoek.

Een bruisende, inclusieve stad

Schiedam is een stad van makers en doeners. We stimuleren de lokale economie, sociaal ondernemerschap en groene banen. Cultuur is het cement van de samenleving. Wij investeren in een rijk aanbod, van bieb in de wijk tot festival. Iedereen moet zich vrij kunnen uiten. Schiedam is een regenboogstad waar je mag zijn wie je bent. We voeren actief beleid tegen discriminatie en racisme. Op de arbeidsmarkt, woningmarkt en in het uitgaansleven: in Schiedam is geen plek voor uitsluiting.

De Schiedammer aan het roer

Het vertrouwen in de overheid moet hersteld worden door macht te delen. Inwoners krijgen échte zeggenschap via burgerberaden en wijkbudgetten. Participatie is geen vinkje achteraf, maar het startpunt van beleid. De gemeente luistert, legt uit en is eerlijk over wat kan.

Samen

Ons programma is een belofte. Geen belofte dat wij alle problemen direct oplossen, maar een belofte om keihard te werken om de tweedeling te stoppen en de menselijke maat terug te brengen. Lijst één, de samenwerking van GroenLinks, PvdA en Progressief Schiedam, kiest voor een Schiedam waar we naar elkaar omkijken. Waar we de grote uitdagingen van deze tijd – wooncrisis, klimaat, ongelijkheid – samen aanpakken.

voorwoord

In een tijd waarin de verschillen tussen mensen steeds vaker worden uitvergroot, waarin de toon in het publieke debat verhardt, daar kiezen wij voor verbinding. GroenLinks, Partij van de Arbeid en Progressief Schiedam slaan de handen ineen. Niet omdat we altijd hetzelfde denken, maar omdat we geloven dat samenwerking sterker maakt. Waar het uitvergrooten van verschillen mensen uit elkaar drijft, brengen wij samen. Alleen door samen te wonen, samen te werken en samen te leven, maken we samen Schiedam.

Een stad is pas een gemeenschap als iedereen een plek heeft om te wonen. In Schiedam is betaalbaar wonen voor veel mensen niet meer vanzelfsprekend. Starters, gezinnen, ouderen en mensen met een lager en middeninkomen staan steeds vaker buitenspel. Wij willen dat veranderen. Daarom zetten we ons in voor een stevige bouwagenda. Met betaalbare huur- en koopwoningen. Met oog voor kwaliteit, duurzaamheid en leefbaarheid.

Samen wonen gaat verder dan stenen. Het gaat om wijken waar mensen elkaar ontmoeten, elkaar helpen en voor elkaar zorgen. Wijken waar groen de ruimte krijgt, waar geluidshinder wordt teruggedrongen en waar kinderen veilig kunnen spelen. We investeren in een groene stad. Meer bomen, parken en klimaatbestendige straten. Een groene omgeving is niet alleen mooi, maar ook gezond, verkoelend en verbindend. We willen dat elke Schiedammer zich thuis voelt in zijn buurt. Afkomst, inkomen of leeftijd maken niet uit. We willen dat omgekeken wordt naar al het leven in de stad. Dus ook naar dieren die daar een belangrijk onderdeel van zijn, maar geen eigen stem hebben.

Schiedam verdient een economie die werkt voor iedereen. Een duurzame, sociale en toekomstgerichte economie. We stimuleren lokale ondernemers, investeren in groene banen en zetten in op circulaire initiatieven. Samen met scholen, bedrijven en maatschappelijke organisaties bouwen we aan een stad waar iedereen mee kan doen en zich kan ontwikkelen.

Onderwijs en scholing zijn daarbij cruciaal. Elk kind verdient gelijke kansen. De wijk waar het kind opgroeit maakt niet uit. We zetten ons in voor sterke scholen, brede talentontwikkeling en goede begeleiding naar werk. Jongeren moeten kunnen rekenen op hulp en zorg wanneer ze die nodig hebben. Laagdrempelig, dichtbij en menselijk. Samenwerken betekent ook luisteren. Schiedammers moeten meer inspraak krijgen in wat er in hun stad gebeurt. Ze moeten echt kunnen meedenken, meepraten en meebeslissen, kunnen participeren. Participatie is geen papieren bijzaak, maar de basis van goed bestuur.

Een stad leeft pas echt als mensen zich vrij en veilig voelen. Helaas voelen veel vrouwen in Schiedam zich onveilig op straat, vooral in de avonduren. Dat is onacceptabel. Wij zetten ons in voor een stad waarin iedereen zich veilig kan bewegen. Met betere verlichting, meer sociale controle en gerichte aanpak van intimidatie en overlast.

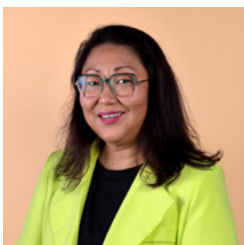
Naast vrouwen zijn er meer groepen Schiedammers, die zich regelmatig zorgen moeten maken over hun veiligheid. Ook op andere manieren kunnen Schiedammers geconfronteerd worden met achterstelling of discriminatie. Iedere Schiedammer telt volwaardig mee. Afkomst, overtuiging, beperking of genderidentiteit moeten niet uitmaken. Het beleid voor en met de lhbtqi+ gemeenschap verdienen het om opgefrist en opgeschud te worden.

Wie niet beschikt over voldoende middelen van bestaan kan ook niet volwaardig meedoen. Dat leidt tot achterstelling. Het armoedebeleid en de schuldhelpverlening moeten daarom altijd belangrijke pijlers van de gemeentelijke inspanningen te zijn.

Samenleven betekent ook ruimte voor ontspanning, ontmoeting en jezelf kunnen uitdrukken. We investeren in een rijk cultureel aanbod, van theaters tot buurthuizen, van festivals tot bibliotheken. Sporten en bewegen krijgen een centrale plek. Voor jong en oud, van voetbal tot scouting. Want samen sporten, samen spelen en samen vieren versterkt de sociale samenhang en het welzijn van onze inwoners.

We willen dat Schiedammers zich betrokken voelen bij hun stad. Dat ze trots zijn op hun buurt, hun verenigingen en hun initiatieven. Daarom ondersteunen we vrijwilligers, buurtprojecten en burgerinitiatieven. Samenleven is niet alleen een ideaal, het is een dagelijkse praktijk die we koesteren en versterken.

Onze gezamenlijke ambitie gaat verder dan deze verkiezingen. Wij bouwen aan een Schiedam dat in 2050 eerlijk, groen, veilig en verbonden is. Een stad waarin verschillen niet verdelen, maar verrijken. Waar iedereen een stem heeft, een plek heeft, en kan meedoen. Een stad die we samen vormgeven.

**Want alleen door samen te wonen, samen te werken
en samen te leven, maken we samen Schiedam!**

Sun van Dijk

**lijsttrekker lijst één, de samenwerking van
GroenLinks, PvdA en Progressief Schiedam**

samen wonen

wonen

8

natuur

11

mobilititeit en schone lucht

13

Hoe is het nu?

Schiedam staat voor grote ruimtelijke en sociale uitdagingen. Starters, jonge gezinnen en middeninkomens vinden nauwelijks een passende woning. Er zijn steeds minder sociale huurwoningen, terwijl beleggers en huisjesmelkers dominant zijn in de markt voor duurder huurwoningen. De energietransitie loopt vast in oude wijken met tochtige woningen en hoge energielasten. Huizen zijn slecht geïsoleerd, hebben een hoog energieverbruik en zijn weinig duurzaam.

Wat willen we bereiken?

In Schiedam moet wonen weer gaan over mensen, niet over hoeveel geld het oplevert. De woningmarkt moet socialer, betaalbaarder en toegankelijker worden voor starters, gezinnen, ouderen en middeninkomens. Door voldoende sociaal aanbod bij nieuwbouw als uitgangspunt te nemen, doorstroming te stimuleren en bestaande woningen te verbeteren, ook qua energieverbruik, werken we aan een eerlijke woningmarkt, een gemengd woningaanbod in alle wijken en stimuleren we de verduurzaming van woningen zodat energiekosten voor meer mensen behapbaar blijven. Deze punten moeten onderdeel zijn van de Omgevingsvisie en het gemeentelijke warmteprogramma.

Eerlijke woningmarkt: wonen voor mensen, niet voor winst

Sociale en betaalbare nieuwbouw. Het aandeel sociale huurwoningen in Schiedam moet weer omhoog. Bij alle nieuwbouw verplichten we daarom bij huur minimaal 30% sociaal en 50% midden, bij koop 30% sociaal en 40% midden. De minimale gemiddelde oppervlakte van nieuwbouwwoningen is 65m². Voor specifieke doeleinden, zoals tiny houses en flexwoningen, en voor doelgroepen als studenten en senioren kan hiervan worden afgeweken.

Verkoopstop voor corporatiewoningen. Met het oog op de instandhouding van de huidige voorraad huurwoningen is het gewenst dat de verkoop van deze woningen wordt gestopt.

Renovatie van slechte woningen. We pakken tochtige, slecht geïsoleerde en gehorige woningen aan, vooral in de oude wijken. We werken daarbij samen met corporaties, verhuurders en verenigingen van eigenaren. Ons uitgangspunt is dat bewoners kunnen terugkeren naar hun oude wijk nadat sociale huurwoningen zijn opgeknapt.

Gemengde wijken. Wij vinden dat je ongeacht je inkomen, achtergrond of gezinssituatie overal in de stad moet kunnen wonen. Daarom steunen wij alleen bouwplannen die zorgen dat de stad gemengder wordt en een actieve bijdrage leveren aan het spreiden van sociale huurwoningen en midden koop- en huurwoningen door de hele stad.

De gemeente speelt een belangrijkere rol in de planvorming om meer woningen en de betaalbaarheid van woningen te garanderen. Wij staan voor actieve grondpolitiek. Gronduitgifte en opbrengsten daarvan worden gebruikt om te investeren in de stad maar grond wordt door de gemeente, daar waar nodig, ook actief verworven. Waar noodzakelijk zetten we de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) over onteigening in. De gemeente bepaalt waar, wat en in welk tempo wordt gebouwd. Zo zorgen wij voor gemengde buurten met voldoende groen en voorzieningen.

Waardering voor erfpacht. Wij zijn en blijven voorstander van erfpacht. Erfpacht blijft het uitgangspunt voor bedrijven(terreinen). Door erfpacht kunnen we grond een maatschappelijke bestemming geven en beschermen tegen speculatie. Wij zorgen dat excessen worden voorkomen bij de berekening van de erfpachtcanon. Particuliere huiseigenaren die de grond onder hun woning willen kopen, moeten dat kunnen blijven doen.

Bouwen om buurten te verbeteren. Wij zetten in op stadsvernieuwing in Nieuwland, Oost en Groenoord. Wij willen wijken niet volbouwen met alleen maar woontoren(s), maar we bouwen volgens menselijke dimensies.

Passende verdichting. In gebieden waar we verdichten zorgen we dat voorzieningen passend meegroeien. Als er meer woningen komen in een wijk of buurt is uitbreiding of groei van bijvoorbeeld het buurthuis, het gezondheidscentrum, het aantal fietstrommels en parkeerplekken ook nodig. Zo blijven wijken bereikbaar, groen en aantrekkelijk.

Echte aanpak van Schiedam-Oost. Het realiseren van Schieveste en de bouwplannen in Nieuw Mathenesse betekenen niet dat de aanpak van Schiedam-Oost zich alleen concentreert op deze twee ontwikkelgebieden.

Tegengaan van speculatie. Om te voorkomen dat ontwikkelaars nieuwe woningen opkopen en die vervolgens verhuren of met winst verkopen handhaven we de zelfbewoningsplicht en het anti-speculatiebeding. Nieuwe woningen kunnen dan alleen gekocht worden door mensen die er ook gaan wonen. We sluiten speculatieve ontwikkelaars uit van toekomstige projecten.

Meer doorstroming. Via huurkorting stimuleren we ouderen om te verhuizen van grote naar passende woningen. Seniorenwoningen komen in elke wijk, mét zorginfrastructuur. Daarbij wordt gekeken naar de mogelijkheden van samenwooncomplexen, waar ouderen én jongeren wonen.

Levensloopbestendig bouwen. Bij nieuwbouw kiezen we vaker voor de hoogte om ruimte te besparen en bouwen we woningen die geschikt zijn voor iedere leeftijd. We omarmen nieuwe concepten als gezond-en-wel-thuis, waarbij ouderen zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

Starters in flexwoningen. Om jonge starters meer mogelijkheid te bieden het ouderlijk huis te verlaten en zelfstandig te gaan wonen, willen we samen met de woningbouwcorporatie minimaal 100 extra tijdelijke woningen in Schiedam plaatsen.

Malafide verhuurders en huisjesmelkers aanpakken. Huurders kunnen terecht bij een gemeentelijk loket voor klachten over te hoge huren, discriminatie of achterstallig onderhoud. We introduceren waar nodig een verhuurvergunning.

Herontwikkeling van verouderde panden. We maken ruimte voor sociale woningen of kluswoningen met woonverplichting. Bij renovaties onderzoeken we mogelijkheden voor een extra verdieping op een pand. Onderzocht moet worden of er een wijkontwikkelmaatschappij kan komen. Een wijkontwikkelmaatschappij is een organisatie waarin de gemeente samenwerkt met investeerders om een wijk te verbeteren en de leefbaarheid te vergroten.

Aanpak woonfraude en crimineel gebruik. We passen vroegsignalering toe, inclusief meldplicht voor verhuurders en bescherming van onschuldige medebewoners.

Hulp bij verduurzaming. Verduurzaming van de woningvoorraad dient in de meest brede zin te worden bevorderd. We helpen daarbij juist mensen met lagere inkomens om ook te kunnen profiteren van isolatie, energiebesparing en het aanvragen van subsidies. Daarbij komen er extra middelen naar Energiehulp Schiedam en andere voorzieningen zodat kwetsbare huishoudens niet achterblijven in de energietransitie.

Zelfvoorzienende woningbouw. Naast goede isolatie en het winnen van energie door zonnepanelen, wordt bij nieuwbouw en renovatie het realiseren van energieopslag gestimuleerd.

Volledige inzet op beschikbare middelen. De gemeente benut alle bestaande en nieuwe mogelijkheden om energiearmoede tegen te gaan.

Slimmere kortetermijnoplossingen. Naast versneld bouwen werken we, samen met inwoners en marktpartijen, aan slimme en snelle oplossingen zoals woningdelen, hospitaverhuur, woning-splitsing met een minimale oppervlakte en ombouwen van leegstaande kantoren en bedrijven.

Wat merk jij ervan?

- Als starter, jong gezin of met een middeninkomen maak je meer kans op een betaalbare woning die past bij je leeftijd.
- Je hoeft niet te concurreren met beleggers: nieuwe woningen worden verkocht aan mensen die er willen wonen.
- Als oudere kun je in je eigen wijk blijven wonen. In een woning die geschikt is voor zorg aan huis of als je minder mobiel bent.
- Verhuizen naar een kleinere woning wordt aantrekkelijker gemaakt, waardoor je ruimte geeft aan anderen én zelf comfortabeler woont.
- Als huurder heb je een aanspreekpunt bij problemen zoals te hoge huur, slecht onderhoud of oneerlijke behandeling.
- Verouderde panden worden herontwikkeld, waardoor je omgeving veiliger en leefbaarder wordt.
- Je energiekosten gaan omlaag doordat je woning beter geïsoleerd wordt en je makkelijker hulp krijgt bij verduurzaming.

Hoe is het nu?

De natuur raakt steeds verder in de verdrinking. Bomen verdwijnen bij werk aan wegen, kabels en leidingen en bij nieuwbouw, terwijl er geen nieuwe bomen worden geplant. Dierenwelzijn is vaak een sluitpost en bewonersinitiatieven voor vergroening zijn afhankelijk van subsidies en vrijwilligers.

Wat willen we bereiken?

Natuur is geen luxe, maar een voorwaarde. Groen verkoelt, verbindt en beschermt tegen hittestress, wateroverlast én vereenzaming. Tegelijkertijd nemen we dierenwelzijn serieus. Ook in de stad hebben dieren recht op bescherming en leefruimte. De terechte behoefte aan woningen en werkplekken mag niet ten koste gaan van natuur en dieren.

Groen bouwen en dierenwelzijn

Natuurinclusief bouwen verplichten. Groene daken, nestkasten, hemelwateropvang en bijvriendelijke tuinen worden standaard bij nieuwbouw.

Geen woningbouw in groengebieden. Het Beatrixpark en andere bestaande groenzones blijven groen en worden versterkt door het realiseren van samenhangende groenstructuren.

Bewoners aan zet. Meer zeggenschap over de inrichting van de woonomgeving, met structurele ondersteuning voor vergroening.

100 extra bomen per jaar. Per saldo planten we elk jaar minimaal 100 bomen in de stad.

Ecologisch beheer. Parken, bermen en groenstroken worden ecologisch onderhouden in alle wijken. Er wordt geïnvesteerd in biodiversiteit, bomen en klimaatadaptatie, in groen dat de stad toekomstbestendig maakt. Naast de groene infrastructuur geldt dit ook voor de Blauwe infrastructuur zoals de Poldervaart.

Kappen in eigen tuin. Voor bomen op particuliere grond die minder dan 10 meter van de gevel staan, hoeft nu geen kapvergunning te worden aangevraagd. Wij gaan zo snel mogelijk regelen dat ook deze bomen onder de Schiedamse kapvergunningregelgeving komen en niet zomaar gekapt mogen worden.

Volkstuinen. We versterken de volkstuinen als groene biodiversiteitsoases en veilige leefruimte voor dieren. We maken jaarrond recreëren en overnachten mogelijk en onderzoeken de inzet van tijdelijke, duurzame Tiny Houses.

Natuureducatie. Natuurcentrum de Boshoeck en omgeving heeft een belangrijke ecologische meerwaarde in Schiedam Noord. Wij vinden dat de Boshoeck moet blijven op haar huidige plek.

Wat merk jij ervan?

- Je woont in een wijk met meer bomen, bloemen, vogels en schaduwplekken. Dat is fijn bij hitte en goed voor je gezondheid.
- Je ziet meer groen in je straat, op je dak en in je buurt: nestkasten, geveltuintjes, bijvriendelijke plantsoenen.
- Parken, bermen en groenstroken worden natuurlijker beheerd, waardoor je meer natuurbeleving ervaart.

- Je hoeft je geen zorgen te maken dat waardevolle groengebieden, zoals het Beatrixpark, worden volgebouwd.
- Je kunt als bewoner meepraten en meebeslissen over de inrichting van je woonomgeving. Vergroening begint in de buurt.
- Je ziet minder zwerfdieren en dierenleed. Er is meer aandacht voor een diervriendelijke stad.
- Duidelijke gedragsregels en educatie zorgen voor meer respect voor dieren bij ambtenaren en mensen die in opdracht van de gemeente werken.

mobiliteit en schone lucht

Hoe is het nu?

Op het gebied van mobiliteit zijn kansen onbenut. Station Kethel ontbreekt nog altijd. Delen van de stad zijn slecht bereikbaar met het openbaar vervoer. Het autoverkeer blijft dominant. Fietsers en voetgangers lijken een bijzaak. De luchtkwaliteit in Schiedam lijdt onder het verkeer én de nabijheid van vliegveld Zestienhoven en is zelfs de slechtste in Nederland.

Wat willen we bereiken?

We willen een stad waar mensen zich veilig en duurzaam kunnen verplaatsen. Dat betekent goed openbaar vervoer, veilige fietsroutes en schone logistiek. Tegelijkertijd worden luchtvervuiling, geluidsoverlast en verkeersdruk aangepakt. Mobiliteit wordt een recht, geen bron van overlast.

Duurzame en slimme mobiliteit

Station Kethel in 2030. Vóór 2030 moeten de gemeente Schiedam en de Metropoolregio harde afspraken maken met het rijk om het nieuwe station zo snel mogelijk te openen.

Toegankelijk openbaar vervoer voor iedereen en onder handbereik. We verbeteren de beschikbaarheid en bereikbaarheid in de avonduren en kijken we waar extra haltes of betere aansluitingen nodig zijn.

Meer fietsen, minder auto's. We investeren in goede fietsinfrastructuur, beter onderhoud en meer deelmobiliteit. Autoluwe zones worden uitgebreid.

Elektrisch vervoer stimuleren. We plaatsen voldoende nieuwe laadpalen in de stad, waarbij invalidenparkeerplaatsen worden ontzien. We faciliteren oplaad- en stallingsplekken voor elektrische fietsen.

Parkeren en ruimtegebruik. Bij nieuwbouw worden ondergrondse parkeergarages waar mogelijk de standaard. Parkeren wordt stedelijk gereguleerd. Dit betekent onder meer vergunningparkeren of betaald parkeren tussen de A20 en de Nieuwe Waterweg. Er wordt gehandhaafd op verkeerd geparkeerde vervoermiddelen. Bedrijfsbussen worden geweerd uit de wijken.

Slimme stadslogistiek. We richten een stadsdistributiecentrum op aan de rand van de stad. Hierdoor worden leveringen aan bedrijven met schonere en stillere voertuigen gedaan.

Veilig verkeer rond scholen. We richten de omgeving van scholen opnieuw in voor meer (verkeers)veiligheid.

Autoluw en leefbaar stadsverkeer. We verminderen het autoverkeer in en door de stad met een verkeerscirculatieplan waarin de verschillende soorten verkeer slimmer worden verdeeld. Dit betekent: minder doorgaand verkeer, meer 30-kilometerwegen, uitbreiding van autoluwe en auto-vrije zones en meer ruimte voor mensen en groen.

Veilig wandelen. Op gemengde fiets- en wandelpaden – zoals in het Beatrixpark – worden brommers en scooters verboden. Hierdoor kunnen wandelaars met kinderen weer veilig wandelen en spelen in het park.

Schone lucht, gezonde stad

Actieplan schone lucht. Schiedam wil vóór 2040 voldoen aan de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) voor luchtkwaliteit. De gemeente werkt daarbij samen met de DCMR milieudienst Rijnmond om ieder jaar de luchtkwaliteit te meten, te rapporteren en waar nodig aanvullende maatregelen te adviseren.

Zero-emissie stadslogistiek. Vervuilend vrachtverkeer wordt geweerd uit woonwijken en het centrum.

80km op de snelweg. We zetten ons in om de maximumsnelheid op de A20 en de A4 te verlagen naar maximaal 80 kilometer per uur.

Houtstook aan banden. Er komt een verbod op het stoken van hout in vuurkorven, houtkachels en openhaarden.

Rotterdam The Hague Airport sluiten. We streven naar sluiten van het vliegveld vóór 2034, om gezondheid en woningbouw niet langer tegenover elkaar te laten staan. Niet alleen biedt dit ruimte voor woningbouw op en nabij het terrein van RTHA, het maakt ook wonen in Schiedam-Noord comfortabeler en gezonder doordat de geluidhinder en vervuiling wegvallen.

Wat merk jij ervan?

- Je kunt makkelijker en goedkoper met het openbaar vervoer reizen, ook als je weinig inkomen hebt of 's avonds onderweg bent.
- Je woont dichterbij een bushalte of station, en bent daardoor beter verbonden met werk, school en zorg.
- Je ervaart minder verkeersdruk, geluidsoverlast en onveiligheid in je straat of buurt.
- Je kunt veilig fietsen, zeker ook met kinderen, dankzij betere en doorlopende fietsroutes.
- Je ademt schonere lucht door schonere stadslogistiek, minder vervuilend verkeer en milieuregels die echt gehandhaafd worden. Hierdoor kan iedereen met een luchtwegaandoening weer beter ademhalen in Schiedam.
- Je voelt je veiliger rondom scholen dankzij aangepaste kruisingen en schoolzones.
- Je merkt dat de gemeente optreedt tegen vervuilende activiteiten zoals houtstook en zwaar vrachtverkeer in woonstraten.
- Je ziet minder auto's in de wijk en er is meer ruimte voor groen, spelen en ontmoeten.
- Je wordt als inwoner van Schiedam-Noord in 2034 niet meer wakker van opstijgende vliegtuigen.

samen werken

werkgelegenheid 16

inclusieve arbeidsmarkt 18

lokale economie 20

grondbeleid en vastgoed 22

werkgelegenheid

Hoe is het nu?

Er zijn veel vacatures in Schiedam. Vooral in zorg, techniek, logistiek en horeca. Toch vinden veel inwoners geen passend werk, omdat vraag en aanbod niet op elkaar aansluiten. Vooral jongeren, mensen zonder diploma en mensen met een migratieachtergrond lopen tegen barrières aan. Bedrijven hebben intussen een tekort aan personeel, met name in praktische beroepen. Er is behoefte aan betere aansluiting tussen opleiding en werkaanbod, vaardigheden en werkhouding.

De economie ontwikkelt zich. Aandacht voor meer duurzaamheid levert kansen op in energietransitie, circulaire productie en moderne maakindustrie. Maar om die te benutten moeten we investeren in mensen, samenwerking en bereikbaarheid.

Wat willen we bereiken?

In Schiedam bouwen we aan een economie die sociaal, toekomstgericht en lokaal verankerd is. Door samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en gemeente leggen we de basis voor een eerlijke arbeidsmarkt, duurzame bedrijvigheid en ontwikkelkansen voor alle Schiedammers.

Bouwen aan een inclusieve en duurzame economie. We maken van Schiedam een stad waarin iedereen mee kan doen. Door samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en gemeente zorgen we voor een economie die sociaal, toekomstgericht en lokaal verankerd is.

Investeren in sectoren met groeipotentie. We zetten vol in op zorg, techniek, logistiek, energietransitie en circulaire economie. De gemeente werkt actief samen met bedrijven om slimme verbindingen te leggen en onderlinge solidariteit te versterken. Met werkgevers en opleiders maken we een actieplan voor gerichte scholing, praktijkonderwijs en betere aansluiting op de lokale arbeidsmarkt.

Ontwikkelkansen bieden aan alle Schiedammers. We zorgen voor persoonlijke begeleiding, leerwerkplekken en gerichte omscholing voor jongeren, herintreders en mensen zonder diploma. Bedrijven worden gestimuleerd om stageplekken, leerbanen en competentiegerichte opleidingen aan te bieden. Ook buiten de traditionele sectoren. De gemeente als werkgever neemt op dit punt bovendien het voortouw.

Langer doorwerken. Om arbeidstekorten op te vangen maken we het voor senioren die dat willen eenvoudiger om langer door te werken. Hierbij ondersteunen we ondernemers en werknemers bij de praktische uitvoering via het werkcentrum of andere kanalen.

Ondernemerschap stimuleren in alle wijken. Ondernemers krijgen ruimte om te investeren. Niet alleen in het centrum, maar ook in de woonwijken. We verbeteren het ondernemersklimaat op bedrijventerreinen en in de openbare ruimte, zodat elke buurt aantrekkelijk wordt voor economische activiteit.

Gebiedsgericht economisch beleid voeren. Schiedam kent sterke economische clusters. Het havengebied, SchieDistrict, het centrum en Nieuw Mathenesse. Elk gebied krijgt een eigen aanpak. We investeren in het SchieDistrict als modern woon-werkgebied. Versterken het centrum als hart van ontmoeting en ondernemerschap. Investeren in en verduurzamen bedrijvigheid in Nieuw Mathenesse en het overige havengebied. Wij gaan door met de investeringen in de 's-Gravelandse-polder en omarmen de visie van de Mechatronicacampus.

Economische groei koppelen aan sociale en duurzame doelen. We maken duidelijke keuzes. Economische groei moet samengaan met sociale rechtvaardigheid en duurzaamheid. Bedrijven die bijdragen aan werkgelegenheid maar nog vervuילend zijn, krijgen begeleiding bij hun transitie. Alleen wie meewerkt aan een toekomstbestendige stad wordt ondersteund.

Maatschappelijk betrokken werkgevers voorrang geven. Bedrijven die mensen kansen geven, duurzaam werken en bijdragen aan de stad krijgen voorrang bij gemeentelijke opdrachten. We stimuleren dat zij bijdragen aan een inclusieve en circulaire economie, bijvoorbeeld door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan te nemen.

De gemeente als voorbeeldwerkgever positioneren. Bij aanbestedingen breiden we de verplichtingen tot Social Return on Investment (SROI) uit, zodat publieke middelen ook grotere sociale impact hebben. Dat betekent dat bedrijven die voor de gemeente willen werken mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst moeten nemen. De gemeente koopt zelf maatschappelijk verantwoord in en vervult een voorbeeldrol naar ondernemers en partners.

Kansen vergroten via bij- en omscholing. De arbeidsmarkt verandert snel. Daarom willen we ervoor zorgen dat werk, bijscholing, omscholing en onderwijs beter op elkaar aansluiten. Ook willen we dat werkgevers meer letten op de vaardigheden die iemand al heeft in plaats van alleen op diploma's wanneer ze mensen aannemen.

Wat merk jij daarvan?

- Meer kans op een baan die past bij jouw talenten, met gerichte scholing en begeleiding
- Betere aansluiting tussen opleidingen en lokale werkgelegenheid.
- Meer stageplekken en leerbanen, ook in sectoren waar dat nu nog achterblijft.
- Lokale ondernemers krijgen meer ruimte – ook in de wijken – en worden ondersteund in hun groei.
- In de wijken en winkelstraten van Schiedam ontstaat ruimte voor werk en ontwikkeling met een aanpak die past bij het gebied.

inclusieve arbeidsmarkt

Hoe is het nu?

Veel Schiedammers willen werken, maar krijgen niet altijd de kans. Discriminatie, gezondheidsproblemen, beperkingen en het ontbreken van diploma's vormen drempels. Tegelijk ervaren ondernemers frustratie door een hardnekkige mismatch en gebrekkige begeleiding. Organisaties zoals Stroomopwaarts doen hun best, maar bieden te weinig maatwerk en werken moeizaam samen met lokale bedrijven. Daardoor haken ondernemers af.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen blijft achter. Er zijn te weinig stageplekken, leerbanen en kansen voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Dat is een gemiste kans. Voor die mensen én voor Schiedam.

Wat willen we bereiken?

We bouwen aan een sociaal werkbeleid waarin vertrouwen, maatwerk en gelijke kansen centraal staan. Mensen die moeilijk aan werk komen krijgen gerichte ondersteuning. We bestrijden discriminatie en uitbuiting actief/ We verbeteren de bescherming van arbeidsmigranten en creëren veilige werkplekken voor sekswerkers. Sociale ondernemingen worden gestimuleerd en bij gemeentelijke opdrachten hanteren we SROI met echte impact. Werkgevers worden verplicht om werkzoekenden in een stage- of een leer-werktraject aan te nemen. Basisbanen bieden zinvol werk en een eerlijk inkomen, met kansen voor vergroening en versterking van de wijken.

Persoonlijke begeleiding en maatwerk versterken. Mensen die moeilijk aan werk komen krijgen gerichte ondersteuning met loonkostensubsidies, jobcoaching en directe lijnen naar werkgevers. Stroomopwaarts gaat werken met minder bureaucratie en meer maatwerk. We bieden naast bestaande instrumenten meer ruimte voor maatwerk zodat onderandere inburgeraars ook het hoogst haalbare kunnen bereiken.

Discriminatie en uitbuiting actief bestrijden. We pakken discriminatie aan, ook binnen gemeentelijke instellingen en partners. Arbeidsmigranten krijgen betere bescherming via lokale standaarden, toezicht, eerlijke werktijden en veilige huisvesting. In samenwerking met regiogemeenten pakken we malafide uitzendbureaus en werkgevers stevig aan. Sekswerkers krijgen toegang tot hun rechten en een veilige werkplek. We passen de APV aan zodat sekswerk vanuit huis mogelijk wordt onder strikte voorwaarden, en bestrijden uitbuiting en dwang met stevige handhaving.

Sociale ondernemingen actief ondersteunen. We stimuleren bedrijven en coöperaties die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen bieden. Bij gemeentelijke aanbestedingen passen we SROI toe met echte impact voor lokale mensen en projecten. Afkoopconstructies en fictieve plaatsingen, manieren om via een omweg bescherming van werknemers te omzeilen, worden uitgesloten.

Vertrouwen centraal stellen in werkbeleid. We kiezen voor een aanpak gebaseerd op vertrouwen in plaats van controle. Daarom ondersteunen we basisbanen: werk voor de gemeenschap met een eerlijk inkomen. We onderzoeken hoe deze banen kunnen bijdragen aan vergroening van de stad en sociaal werk in de wijken.

Wat merk jij daarvan?

- Je krijgt persoonlijke begeleiding naar werk. Niet uit wantrouwen, maar uit vertrouwen en maatwerk.
- Je maakt meer kans op passend werk. Óók als je een beperking hebt, ouder bent of een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebt.
- Als sekswerker kun je veilig en zelfstandig werken, met bescherming door de gemeente en duidelijke lokale regels.
- Arbeidsmigranten werken onder eerlijke omstandigheden: betere huisvesting, correcte beloning, veilig werk.
- Een arbeidsmarkt en samenleving waarin iedereen echt mee kan doen. Niet ondanks wie je bent, maar dankzij wat je bijdraagt

lokale economie

Hoe is het nu?

Er is energie en potentie. Denk aan de herontwikkeling van het SchieDistrict en een groeiende groep creatieve en duurzame ondernemers. In meerdere wijken ontstaan vernieuwende initiatieven, met betrokkenheid van bewoners en ondernemers. Tegelijkertijd zijn er structurele knelpunten die economische ontwikkeling remmen.

Bedrijventerreinen scoren laag op onderhoud, handhaving en uitstraling. Veel ondernemers geven aan dat de gemeente onvoldoende meedenkt, traag handelt en niet goed bereikbaar is. In wijken buiten het centrum verschaalt het aanbod. Het winkelaanbod is beperkt en weinig onderscheidend, en de drempels voor innovatieve ondernemers zijn hoog.

Wat willen we bereiken?

We stimuleren lokaal ondernemerschap en circulaire innovatie door leegstand tijdelijk beschikbaar te stellen voor initiatieven die iets opleveren en bijdragen aan Schiedam. Schiedam wordt een proeftuin voor duurzame bedrijven en pioniers, waarbij ondernemers samenwerken in lokale ketens voor hergebruik van materialen. We investeren in aantrekkelijke winkelstraten en uitgaansplekken, versterken horeca en avondcultuur en verbinden toerisme aan lokale makers. Zwarte gaten in winkelstraten willen we voorkomen. Het midden en kleinbedrijf krijgt een centrale rol als motor van de economie, ondersteund via een brede Stadsraad waarin alle wijken en sectoren vertegenwoordigd zijn.

Tijdelijke invulling van leegstand voor lokaal ondernemerschap. Als winkelpanden lang leeg staan zetten wij 'Leegstandbelasting' in waardoor de winkelstraat levendig en aantrekkelijk blijft. Daarnaast stellen we leegstaande panden tijdelijk beschikbaar voor ondernemers die bijdragen aan een gezonde lokale economie, zonder afhankelijkheid van subsidies.

Ruimte bieden aan innovatie en circulaire bedrijvigheid. We creëren proeftuinen voor pioniers, circulaire initiatieven en bedrijven met nieuwe verdienmodellen en staan 'blurring' toe zodat ondernemers samen met horecabedrijven mooie activiteiten kunnen organiseren. Zoals een boekhandel die met de wijnhandel samenwerkt en een wijntje schenkt tijdens een lezing. Zo stimuleren we toekomstbestendig ondernemerschap in Schiedam.

Circulaire samenwerking tussen ondernemers faciliteren. We helpen ondernemers bij het hergebruik van afvalstromen door hen actief met elkaar te verbinden. Bijvoorbeeld: sloopbedrijven, aannemers en gemeenten maken afspraken om gebouwen zo uit elkaar te halen dat materialen zoals glas, hout en beton hergebruikt kunnen worden. De gemeente faciliteert samenwerking en verlaagt drempels, zodat lokale ketens ontstaan waarin restmaterialen een nieuwe bestemming krijgen.

Investeren in aantrekkelijke winkelstraten en uitgaansplekken. We verbeteren de openbare ruimte in het centrum én in de wijken, met vergroening, verlichting, veiligheid en toegankelijkheid. Zo maken we Schiedam aantrekkelijk voor bewoners, bezoekers en ondernemers.

Horeca en uitgaan sociaal, lokaal en duurzaam versterken. We voeren een ruimhartig terrassenbeleid en ondersteunen horeca met flexibele vergunningen en aandacht voor duurzaamheid. We stimuleren avond- en nachtcultuur en maken ruimte voor kleinschalige podia, buurtcafés en culturele ontmoetingsplekken.

Toerisme verbinden aan lokale cultuur en economie. We verbeteren het toerismebeleid dat bezoekers verbindt aan lokale producten, makers en horeca. Kunst, cultuur en festivals vormen samen een aantrekkelijk aanbod dat de stad versterkt als bestemming. We versterken de stads promotie van Schiedam na het vieren van het 750-jarig bestaan waarbij Schiedam zichzelf vaker en steviger positioneert als bruisende en levendige stad met historie én toekomst.

Mkb versterken als motor van de lokale economie. We geven het midden- en kleinbedrijf de waardering en ondersteuning die het verdient. Als werkgever, sociale verbinder en drager van economische kracht. Het belang van mkb wordt meegewogen in beleid en uitvoeringsplannen. De gemeente moet, onder meer met het ondernemersloket, op laagdrempelige wijze aanspreekbaar zijn voor (aspirant)ondernemers. Daarnaast gaat de gemeente mkb-vriendelijk aanbesteden door bedrijven te ondersteunen met het invullen van de juiste formulieren. Ook gaan we de administratieve last, die aanbestedingen van bedrijven vragen, verminderen. Daarnaast maken we opdrachten van de gemeente behapbaar zodat ook lokale mkb-bedrijven in staat zijn deze opdrachten binnen te halen en uit te voeren. Zo stimuleren we lokaal ondernemerschap.

Wat merk jij daarvan?

- Je ziet meer levendigheid in de stad én in je eigen wijk. Er zijn aantrekkelijke winkelstraten, lokale initiatieven en er is ruimte voor ondernemerschap.
- Panden die lang leeg staan worden ingevuld door vernieuwende ideeën, creatieve ondernemers of maatschappelijke projecten.
- Innovatieve bedrijven krijgen een proeftuin om te groeien. Met ondersteuning, duidelijke procedures en snelle besluitvorming.
- Je hebt toegang tot horeca, cultuur en evenementen die de stad tot een plek maken waar je graag bent en mensen ontmoet.
- Als mkb'er merk je dat de gemeente jou serieus neemt: als economische motor én als sociale verbindingskracht van Schiedam.

grondbeleid en vastgoed

Hoe is het nu?

Grondbezit en vastgoed in Schiedam bieden kansen, maar worden nog te weinig ingezet om de stad sociaal en economisch te versterken. Veel ondernemers – vooral starters, ambachtelijke bedrijven en maatschappelijke initiatieven – hebben moeite om betaalbare en passende ruimte te vinden. Op bedrijventerreinen is de situatie zorgelijk. Ondernemers geven het ondernemersklimaat daar een onvoldoende. Ze ervaren onzekerheid over erfpachtcontracten, beperkte regie vanuit de gemeente en een verslechterde openbare ruimte. Tegelijkertijd blijven kansen liggen om leegstand aan te pakken en vastgoed in te zetten voor maatschappelijke doelen. Nieuwe economische ontwikkelingen zijn welkom, maar mogen niet ten koste gaan van het mkb dat nu al de basis vormt van onze lokale economie.

Wat willen we bereiken?

De gemeente Schiedam voert actief grond- en vastgoedbeleid om maatschappelijke en economische doelen te realiseren. Door strategische locaties en panden aan te kopen en gericht in te zetten, creëren we ruimte voor woningen, werkplekken en buurtinitiatieven. We maken gemeentelijk vastgoed waar mogelijk tegen een gereduceerde huur of een ingroei huur beschikbaar voor ondernemers, coöperaties en maatschappelijke organisaties. Goed functionerende bedrijven worden beschermd tegen uitplaatsing. We investeren in toekomstbestendige bedrijventerreinen. We stellen duidelijke eisen aan ontwikkelaars. We zorgen voor betaalbare werk- en winkelruimte in alle wijken en pakken leegstand aan met creatieve en sociale oplossingen. Zo maken we vastgoed weer dienstbaar aan de stad en aantrekkelijk voor werknemers en klanten van bedrijven die er zitten.

Actief gemeentelijk grond- en vastgoedbeleid. De gemeente neemt regie over strategische locaties. We kopen panden en waar nodig grond aan om ze in te zetten voor maatschappelijke en economische doelen, zoals werkplekken, woningen en buurtinitiatieven. Maatschappelijk vastgoed is van en voor de samenleving.

Bescherming én kansen voor ondernemers. We maken gemeentelijk vastgoed waar mogelijk beschikbaar voor startende ondernemers, ambachtelijke bedrijven, coöperaties en maatschappelijke organisaties. Tegelijk beschermen we gevestigde ondernemers tegen onredelijke uitplaatsing of sloop van goed functionerende bedrijfspanden. Nieuwe ontwikkelingen zijn welkom, mits ze samengaan met zorg voor wat al goed werkt in de stad.

Toekomstbestendige bedrijventerreinen. We investeren in verdere vernieuwing van bedrijventerreinen, met aandacht voor bereikbaarheid, openbare ruimte, handhaving en duurzaamheid. We zorgen dat deze gebieden aantrekkelijk blijven voor lokaal ondernemerschap en voorkomen dat het mkb verdrongen wordt door grootschalige ontwikkelingen. We vergroenen bedrijventerreinen zodat deze bijdragen aan de klimaatadaptatie én aantrekkelijker worden voor de werknemers van bedrijven die er zitten.

Duidelijke eisen aan ontwikkelaars. Wie wil bouwen of ontwikkelen in Schiedam, moet bijdragen aan betaalbaarheid, duurzaamheid en maatschappelijke meerwaarde. Winst mag, maar niet ten koste van de stad. We stellen heldere contractuele afspraken op en monitoren actief of ontwikkelaars hun beloften nakomen, bijvoorbeeld bij sociale woningbouw.

Betaalbare ruimte voor ondernemers en initiatieven. We zorgen voor toegankelijke werk- en winkelruimte, ook in wijken buiten het centrum. Zo maken we ruimte voor een levendige middenstand en maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan de vitaliteit van Schiedam.

Leegstand tegengaan. We pakken leegstand aan met tijdelijke invulling, creatieve oplossingen en – waar nodig – strengere regels, die ook gehandhaafd worden. Vastgoed moet bijdragen aan de stad, niet stilstaan.

Wat merk jij daarvan?

- Bedrijventerreinen die aantrekkelijk, duurzaam en bereikbaar zijn met ruimte voor lokaal ondernemerschap.
- Minder leegstand en meer levendigheid in de stad.
- Meer regie van de gemeente over wat waar gebeurt. Met oog voor wat Schiedammers nodig hebben.
- Een gemeente die ontwikkelaars aan afspraken houdt en zelf het goede voorbeeld geeft.
- Een stad die groeit op een manier die eerlijk, duurzaam en sociaal is mét ruimte voor bestaande én nieuwe economische initiatieven.

samen leven

zorg en welzijn	25
onderwijs en gelijke kansen	27
inclusieve samenleving	29
Waardig ouder worden in Schiedam	31
armoedebestrijding en schuldhulpverlening	32
participatie en burgerbetrokkenheid	34
veilig en verbonden leven	36
cultuur en sport	38
dierenwelzijn	40

zorg en welzijn

Hoe is het nu?

Toegang tot zorg is niet voor iedereen vanzelfsprekend. De zorg is bureaucratisch en voor veel mensen onoverzichtelijk. Mantelzorgers zijn overbelast, wachttijden lopen op, en de mentale gezondheid van Schiedammers staat onder druk. Overgewicht, stress en eenzaamheid nemen toe. Preventieve zorg is versnipperd. Sport en beweging is niet voor iedereen toegankelijk.

Wat willen we bereiken?

In Schiedam moet zorg geen doolhof zijn, maar een vangnet. Wij willen dat iedereen snel de juiste hulp krijgt, zonder stapels formulieren of lange wachttijden. Zorg en welzijn worden dichtbij georganiseerd, met één aanspreekpunt voor wie meer nodig heeft dan een doorverwijzing. Mantelzorgers krijgen steun en ademruimte. We zetten stevig in op preventie: een gezonde leefstijl, beweging en samen doen in de buurt. Zo houden we de zorg betaalbaar en zorgen we dat Schiedammers zich gesteund voelen, juist als het even tegenzit.

Tegemoetkoming meerkosten. We verhogen de tegemoetkoming meerkosten, een jaarlijks geldbedrag voor inwoners met een laag inkomen en hoge zorgkosten, van 100 naar 200 euro per jaar. En we zorgen dat meer mensen er gebruik van kunnen maken, door het maximale inkomen waarmee je nog voor in aanmerking komt gelijk te trekken met Maassluis.

Ondersteuning van mantelzorgers. We blijven respijtzorg, trainingen, en praktische hulp voor mantelzorgers aanbieden, zodat zij hun zorgtaken kunnen volhouden zonder overbelast te worden. We onderzoeken of het mogelijk is om dit ook buiten reguliere werkuren (avonden en weekenden) te doen.

Zorg zonder drempels. Iedereen moet zorg kunnen begrijpen en bereiken. We bieden hulp zonder digitale drempels, schrappen overbodig papierwerk en verkorten wachttijden bij gemeentelijke zorginstellingen.

Betere samenwerking en veilige ondersteuning. We verbeteren de samenwerking tussen zorg en welzijn, met aandacht voor mentale gezondheid én veiligheid in de wijk. Professionals uit zorg, welzijn en bijvoorbeeld woningcorporaties werken samen met de Wijkondersteuningsteams, zodat signalen vroeg worden herkend en mensen op tijd de hulp krijgen die ze nodig hebben.

Meer keuzevrijheid en zekerheid in ondersteuning. Schiedammers houden zelf regie over hun ondersteuning. Wie in aanmerking komt voor een persoonsgebonden budget (pgb) kan ondersteuning kiezen die echt bij ze past. Inwoners met een chronische, langdurige of levenslange zorg- of ondersteuningsvraag krijgen een beschikking van minimaal vijf jaar, zodat zij niet telkens opnieuw een belastend aanvraagproces hoeven te doorlopen.

Eén aanspreekpunt. Schiedammers met meerdere hulpvragen krijgen één aanspreekpunt. Die coördineert de ondersteuning, denkt mee en zorgt dat verschillende hulpverleners met elkaar afstemmen.

Preventieve gezondheid en leefstijl. We stimuleren beweging, gezonde voeding en rookvrij opgroeien, via buurtsportcoaches, gezonde schoolpleinen, en welzijnspartners. In samenwerking met huisartsen bieden we ook preventieve gezondheidschecks en begeleiding bij leefstijlverandering.

Jeugdhulp en jeugdzorg. We pakken wachtlijsten in de jeugdzorg aan door meer te investeren in de jeugdhulp, zodat we voorkomen dat mensen jeugdzorg nodig hebben, en zetten ons in voor het stimuleren van zij-instromers en leerwerkplekken in de jeugdzorg zodat de personeelstekorten afnemen en zorg sneller kan worden geboden.

Stijgende zorgvraag. Ook in Schiedam neemt het aantal inwoners dat een beroep doet op zorg toe. Tegelijkertijd staan de budgetten van de landelijke overheid onder druk. Samen met DSW en regiopartners wordt hierop geanticipeerd, zoals beschreven in het Regionaal Gezondheidsakkoord. We zoeken een balans tussen de regionale aanpak en lokale initiatieven.

Wat merk jij daar van?

- Je kunt makkelijker hulp krijgen, zonder eindeloze formulieren of doorverwijzingen.
- Mantelzorgers krijgen lucht en ondersteuning.
- Je wijk wordt gezonder en je voelt je sneller geholpen als het even tegenzit.

onderwijs en gelijke kansen

Hoe is het nu?

De kansen die kinderen krijgen hangen nog te veel af van hun thuissituatie. Het lerarentekort, verouderde schoolgebouwen en segregatie ('rijke' en 'arme' scholen en 'zwarte' en 'witte' scholen) in het onderwijs vergroten ongelijkheid. Onderwijs en hulpverlening sluiten onvoldoende op elkaar aan.

Wat willen we bereiken?

We zetten de komende vier jaar in op kansengelijkheid in het onderwijs. We investeren in scholen, extra ondersteuning en de verbinding met zorg en jeugdhulp, zodat elk kind zich kan ontwikkelen.

Voor- en vroegschoolse educatie (VVE). We zetten steviger in op het aanbod en het bereik van VVE-programma's in wijken waar kinderen met een taalachterstand starten. We zetten ons in voor gratis voor- en vroegschoolse educatie, 16 uur per week voor 0-4 jarigen.

Ongelijk investeren voor gelijke kansen. We investeren in kinderen die een minder gunstige startpositie in het leven hebben. Scholen die deze kinderen les geven krijgen extra middelen voor meer lestijd en om taallessen te geven.

Taalondersteuning voor een goede start. Kinderen met een taalachterstand blijven toegang krijgen tot intensieve taaltrajecten, zoals schakelklassen. Zo kunnen zij snel meedoen en doorstromen naar het reguliere onderwijs.

Wij zorgen voor taalonderwijs en de bestrijding van laaggeletterdheid voor alle leeftijden. Iedereen die in Schiedam Nederlands wil leren of beter wil leren lezen kan hier passend onderwijs voor volgen.

Investeren in schoolgebouwen en ventilatie. Scholen moeten gezonde en toekomstbestendige leerplekken zijn. Bij nieuwbouw en renovatie verbeteren we het binnenklimaat, en maken we scholen energiezuinig en toegankelijk.

Aanpak personeelstekort via ondersteuning en samenwerking. In samenwerking met scholen en schoolbesturen investeren we in zij-instroomtrajecten, onderwijsassistenten, verlaging van werkdruk en goede begeleiding van startende leraren.

Verbinding onderwijs, zorg, en welzijn. De gemeente bevordert samenwerking tussen scholen, jeugdzorg en welzijn. Elk kind krijgt een plek in het reguliere onderwijs, met ondersteuning die past bij de ontwikkeling. Ook voor kinderen met een licht verstandelijke beperking of andere extra zorgbehoeften.

Meer kennis en expertise in de hulpverlening voor kinderen met een licht verstandelijke beperking. Kinderen (en ouders) met een licht verstandelijke beperking (LVB) hebben vaak problemen op school of op het werk, omdat hun beperking niet wordt herkend of erkend door hun omgeving. Tijdige signalering, begeleiding op school, besef bij de werkgever en ondersteuning vanuit de omgeving kunnen de problemen rondom het meedoen van mensen met een LVB verminderen. Samen met scholen en schoolbesturen zetten we ons in om onderwijspersoneel beter in positie te brengen.

Thuiszitters. We zetten ons actief in om thuiszitters te voorkomen en terug naar school te begeleiden samen met ouders, scholen en hulpverlening – met maatwerk en duidelijke afspraken.

Hoogbegaafdenonderwijs. We zorgen voor voldoende onderwijsaanbod, desnoods in de regio, voor hoogbegaafde kinderen.

Veilig en weerbaar opgroeien. We investeren in sociale en fysieke veiligheid op school. De gemeente maakt hierover afspraken met scholen, HALT, politie en jeugdhulpinstanties. Daarbij betrekken we ook ouders / verzorgers, zodat school en thuis samen optrekken in het versterken van kinderen.

Gespecialiseerd onderwijs. Op dit moment zijn er weinig tot geen wachtlijsten voor gespecialiseerd onderwijs in Schiedam. Wij zien erop toe dat dit zo blijft, en samen met de samenwerkingsverbanden zorgen we voor een passende plek voor elk kind.

Goed leerlingenvervoer voor wie het nodig heeft. Leerlingenvervoer moet goed geregeld zijn voor kinderen die dat nodig hebben. Veilig, betrouwbaar en op maat. We behouden het huidige niveau van ondersteuning en zorgen voor duidelijke communicatie, korte wachttijden en snelle afhandeling van aanvragen. Samen met ouders / verzorgers kijken we naar wat nodig is om schoolgang voor alle kinderen mogelijk te maken.

Kansrijke start voor elk kind. Zorgverleners, wijkteams en de gemeente werken samen om kwetsbare gezinnen vroegtijdig te ondersteunen, met huisbezoeken vóór de geboorte, gezondheidsvoorlichting en snelle toegang tot hulp.

Verkeerslessen en zwemlessen op school. We onderzoeken of verkeerslessen en zwemlessen weer structureel via scholen kunnen worden aangeboden. Zo krijgen alle kinderen, ongeacht het inkomen van hun ouders, de kans om veilig te leren fietsen en goed te leren zwemmen. Het praktisch verkeersexamen van Veilig Verkeer Nederland wordt weer gratis.

Huiswerkbegeleiding op veilige plekken. We zorgen voor toegankelijke locaties in de wijk waarin kinderen na school hun huiswerk kunnen maken, begeleiding krijgen of deelnemen aan activiteiten. Dit biedt een veilige en stimulerende omgeving en ondersteunt ouders / verzorgers die niet altijd thuis hulp kunnen bieden. Er moet structureel geld gaan naar organisaties als YETS en andere bewezen preventieprogramma's, in plaats van naar ad-hocprojecten.

Studieplekken voor jongeren en studenten. Daarnaast zet de gemeente zich in voor het realiseren van toegankelijke en rustige studieplekken voor jongeren en studenten in buurthuizen, bibliotheken en wijkcentra. Deze plekken bieden wifi, begeleiding en ruimte voor gezamenlijke studieavonden, en dragen bij aan kansengelijkheid en sociale verbinding in de wijk.

Jongerenraad in Schiedam. We hechten waarde aan de stem van jongeren en in het bijzonder MBO-studenten. Daarom willen we een jongerenraad opzetten die door de gemeente betrokken wordt bij besluitvorming die jongeren raakt.

Schiedam = MBO-stad. We verwelkomen MBO-studenten in Schiedam aan het begin van hun studieperiode. We blijven in contact met MBO-studenten, want Schiedam is een MBO-stad.

Wat merk jij daar van?

- Kinderen krijgen eerlijke kansen, ongeacht hun achtergrond.
- Ouders/verzorgers krijgen meer ondersteuning.
- Onderwijs en jeugdzorg werken beter samen voor jouw kind.

inclusieve samenleving

Hoe is het nu?

Schiedam is een diverse stad: de helft van de inwoners heeft een migratieachtergrond.

Toch voelt lang niet iedereen zich gezien of thuis. Discriminatie, uitsluiting, taalachterstanden en ontoegankelijke voorzieningen belemmeren de deelname aan de samenleving. Tegelijk is er een groeiende behoefte aan ontmoeting, herkenning en gedeelde verantwoordelijkheid.

Wat willen we bereiken?

Waar je ook vandaan komt en wie je ook bent, in Schiedam hoor je erbij. Inclusiviteit wordt de hoeksteen van samen leven. We zetten ons actief in voor gelijke kansen, voor veiligheid en verbondenheid. Je afkomst, overtuiging, beperking, opleidingsniveau, leeftijd, seksuele oriëntatie of inkomen maken niet uit.

Actief antidiscriminatiebeleid en aanpak van straatintimidatie. We pakken straatintimidatie, discriminatie en racisme op straat, op school en online, actief aan. We bestrijden elke vorm van uitsluiting. Iedereen in Schiedam moet zich veilig voelen.

Nieuwe impulsen lhbtqi+ beleid. Schiedam heeft de afgelopen jaren met bijvoorbeeld de Jilles Bruggeman-penning en het regenboogzebrapad op het Land van Belofte zichtbaarheid heeft gegeven aan emancipatie en veiligheid van de queer community. We blijven de samenwerking met lokale organisaties versterken en blijven zichtbaar steun geven aan evenementen en in het onderwijs.

Aanpak laaggeletterdheid. We ondersteunen ouders en kinderen via voorleesprojecten, ouder-bijeenkomsten en laagdrempelige taalcurssussen. Er wordt ingezet op betere basisvaardigheden. Werkgevers worden gestimuleerd om laagdrempelige taallessen in het bedrijf aan te bieden.

Inclusieve wijken en ontmoeting via buurtinitiatieven. We ondersteunen activiteiten en plekken die bijdragen aan ontmoeting, onderlinge steun en wederzijds begrip. Van buurthuizen tot multi-culturele en intergenerationele bijeenkomsten en sport voor iedereen.

Ondersteuning voor nieuwkomers. We zorgen voor een goede start met taalonderwijs, kennis-making met de stad en begeleiding naar werk of opleiding. Nieuwkomers krijgen toegang tot maatwerktrajecten, met aandacht voor netwerkvorming, gezondheid en praktische ondersteuning.

Loket digitaal. We zetten een loket op waar Schiedammers terecht kunnen met hun vragen over AI, en online dienstverlening.

Eenzaamheid doorbreken, jong én oud. We versterken het welzijnswerk en ondersteunen buurt-initiatieven die werken aan ontmoeting en verbinding. Daarbij richten we ons nadrukkelijk op zowel ouderen als jongeren die dreigen te vereenzamen.

Schiedam = Shelter City. Schiedam doet mee aan het Nederlandse programma Shelter City, waarmee we mensenrechtenverdedigers tijdelijk een plek geven in Schiedam.

Menselijk en kleinschalige opvang van vluchtelingen. We kiezen voor een menselijk en inclusief vluchtelingenbeleid. Vluchtelingen worden bij voorkeur kleinschalig opgevangen in de wijken van Schiedam. Zo krijgen mensen sneller toegang tot taal, onderwijs, werk en contact met buurtgenoten. We zorgen voor begeleiding, perspectief en ontmoeting vanaf dag één, omdat meedoen begint bij gezien worden.

Nieuw in Schiedam. We helpen nieuwkomers in Schiedam met het wortelen in de stad. Het zijn onze stadsgenoten. We zetten samen met bewoners in op een goed welkom door nieuwkomers te ondersteunen bij het vinden van een woning, het leren van de taal, het vinden van werk en het betrekken bij maatschappelijke activiteiten. Vluchtelingen die verblijven in een COA-opvang in Schiedam, helpen we naar een duurzame toekomst binnen of buiten Schiedam.

Herstel van buurthuizen. In de afgelopen jaren zijn veel buurthuizen wegbezuinigd. Wij brengen deze ontmoetingsplekken terug in de wijken. Buurthuizen zijn de motor van ontmoeting, activiteiten en ondersteuning – van koffieochtenden tot cultuur en sport – en zorgen voor verbinding tussen jong en oud.

Wat merk jij daar van?

- Actief antidiscriminatiebeleid met een meldpunt, monitoring en voorlichting.
- Gemeentelijke gebouwen en communicatie worden fysiek en digitaal toegankelijk.
- Culturele en maatschappelijke organisaties krijgen steun bij inclusie.

Waardig ouder worden in Schiedam

Hoe is het nu?

Schiedammers moeten op een fijne manier ouder kunnen worden. In hun eigen buurt, met de juiste ondersteuning en een netwerk om op terug te vallen. De komende jaren groeit het aantal ouderen in onze stad verder. Deze ontwikkeling vraagt om gerichte aandacht, zodat ouderen zich gezien, gesteund en verbonden voelen. Deze maatregelen kunnen ook elders in het programma staan.

Wat willen we bereiken?

Vitaal ouder worden. uitbreiding van beweeg- en preventieprogramma's, inclusief valpreventie en mentale gezondheid.

Ontmoeting en daginvulling. in elke wijk ondersteuning van dagactiviteiten en buurtinitiatieven om eenzaamheid tegen te gaan.

Sterke ondersteuning voor mantelzorgers. meer respijtzorg, eenvoudiger toegang tot informatie en minder administratieve lasten.

Vaste gezichten in de wijk. via wijkondersteuningsteams ondersteuning dichtbij voor wie dat nodig heeft.

Toegankelijke dienstverlening. gemeentelijke diensten blijven bereikbaar voor iedereen, ook voor wie niet digitaal vaardig is.

Eén aanspreekpunt. Schiedammers met meerdere hulpvragen krijgen één aanspreekpunt. Die coördineert de ondersteuning, denkt mee en zorgt dat verschillende hulpverleners met elkaar afstemmen.

Preventieve gezondheid en leefstijl. We stimuleren beweging, gezonde voeding en rookvrij opgroeien, via buurtsportcoaches, gezonde schoolpleinen, en welzijnspartners. In samenwerking met huisartsen bieden we ook preventieve gezondheidschecks en begeleiding bij leefstijlverandering.

Meer doorstroming. Via huurkorting stimuleren we ouderen om te verhuizen van grote naar passende woningen. Seniorenwoningen komen in elke wijk, mét zorginfrastructuur. Daarbij wordt gekeken naar de mogelijkheden van samenwooncomplexen, waar ouderen én jongeren wonen.

Levensloopbestendig bouwen. Bij nieuwbouw kiezen we vaker voor de hoogte om ruimte te besparen en bouwen we woningen die geschikt zijn voor iedere levensfase. We omarmen nieuwe concepten als gezond-en-wel-thuis, waarbij ouderen zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

Bewustwording en signalering van geweld, exploitatie, mishandeling, en uitbuiting.

We vergroten de kennis over ouderenmishandeling en financiële uitbuiting bij wijkteams en initiatieven.

Wat merk je daarvan?

- Je blijft actief, gezond en onderdeel van je buurt.
- Als mantelzorger sta je er niet alleen voor.
- Ondersteuning sluit beter aan op wat je nodig hebt. Op tijd en dichtbij.

armoedebestrijding en schuldhulpverlening

Hoe is het nu?

Te veel Schiedammers ervaren financiële stress. De kosten lopen op, terwijl inkomens achterblijven. Hulp komt vaak pas als de problemen al groot zijn. Vooral kinderen groeien te vaak op in armoede met gevolgen voor school, gezondheid en kansen later.

Wat willen we bereiken?

We willen een gemeente zijn die armoede actief tegengaat, schulden voorkomt en mensen perspectief biedt. Geen kind mag worden buitengesloten door geldzorgen. Hulp moet op tijd komen, duidelijk zijn en mensen écht vooruithelpen. Armoede gaat over méér dan alleen geld, maar gaat ook over (mentale) gezondheid, het hebben van een sociaal netwerk, kortom: over volledig meedoen aan de samenleving. We willen een gemeente zijn waar armoede niet van generatie op generatie wordt doorgegeven. Dit patroon moet worden doorbroken, onder andere door in te zetten op betaalbaar wonen, toegankelijke zorg, werk en het behalen van een diploma.

Regelingen behouden én toegankelijk maken. We verbeteren de bekendheid en toegankelijkheid ervan, zodat ook mensen met verborgen armoede, zoals ondernemers met een laag inkomen en mensen met schuldhulp, beter bereikt worden. We verliezen hierbij maatwerk niet uit het oog.

Meer Schiedammers dienen in aanmerking te komen voor armoederegelingen. We streven ernaar dat armoederegelingen in Schiedam toegankelijk worden gemaakt voor mensen met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.

Snelle en toegankelijke schuldhulpverlening. We breiden de schuldhulpverlening uit en zorgen dat mensen eerder geholpen worden, al bij de eerste signalen. Hulp moet niet afschrikken, maar uitnodigen. We leren van eerdere pilots en verbeteren wat niet werkt. De samenwerking tussen Stroomopwaarts en bewindvoerders moet sneller en soepeler. Geen wachttijden van maanden meer waarin mensen zonder geld zitten of bewindvoerders moeten voorschieten.

Sterke focus op preventie. We investeren in vroegsignalering, in samenwerking met woningcorporaties, zorgverleners en scholen. We maken duidelijke afspraken over het tijdig melden van vermoedens van geldzorgen bij huurders, patiënten en (ouders van) leerlingen.

Bewustwording en dialoog over armoede. Het gesprek in en met de stad over armoede blijven faciliteren, om vooroordelen weg te nemen en meer begrip te creëren voor de werkelijkheid van armoede.

Financiële voorlichting voor jongeren. We verkennen mogelijkheden om financiële voorlichting te stimuleren op scholen, om te voorkomen dat jongeren in de schulden raken door bijvoorbeeld bestel-nu-betaal-later-opties.

Behouden en uitbreiden van het vrij toegankelijk OV. Het openbaar vervoer wordt stapsgewijs voor meer Schiedammers met een laag inkomen vrij toegankelijk gemaakt.

Ruime toegang met de Rotterdampas. Meer mensen met een laag inkomen krijgen toegang tot de Rotterdampas, voor betaalbare cultuur, sport en ontspanning. De Rotterdampas kan sinds kort ook gebruikt worden als inkomenstoets voor 2 financiële regelingen. Wij breiden dit uit naar alle financiële regelingen zodat het inkomen niet steeds opnieuw getoetst hoeft te worden bij verschillende aanvragen voor ondersteuning.

Gelijke kansen voor kinderen. Geen kind mag achterblijven door armoede. We blijven zorgen voor schoolmaaltijden, huiswerkbegeleiding en toegang tot digitale middelen zoals laptops en internet. We vinden dat álle kinderen thuis toegang tot internet moeten hebben, en onderzoeken of de gemeente – net als bij de gemeentelijke zorgverzekering – kan bijdragen aan een betaalbare internetvoorziening voor gezinnen met een laag inkomen. Ook zorgen we ervoor dat de stem van kinderen voldoende gehoord wordt bij beslissingen over kinderen. Daarbij letten we in het bijzonder op de positie van kinderen met een beperking.

Toegankelijke hulp en boodschappen onder één dak. In Schiedam komt een voedselbankwinkel waar Schiedammers die het financieel moeilijk hebben niet alleen zelf boodschappen kunnen doen (in plaats van de huidige voedselpakketten), maar waar zij ook terecht kunnen met vragen, een luisterend oor, hulp bij het invullen van formulieren en een kledingbank.

Proef samenwonen zonder verlies aan uitkering. Schiedam biedt al de mogelijkheid om op proef samen te wonen zonder direct gekort te worden op de uitkering. We zetten dit beleid voort, blijven het gesprek over armoede in en met de stad faciliteren ook om bestaande vooroordelen weg te nemen, zodat mensen kunnen ontdekken of samenleven werkt, met behoud van bestaanszekerheid en zonder angst voor directe financiële gevolgen.

Wat merk jij daarvan?

- Je krijgt sneller hulp als je financiële problemen hebt.
- Kinderen doen op school volledig mee, ongeacht de thuissituatie.
- Openbaar vervoer, cultuur en sport blijven bereikbaar, ook voor mensen met een klein budget.

participatie en burgerbetrokkenheid

Hoe is het nu?

De afstand tussen inwoners en gemeente is te groot. Participatie is vaak voor de 'gebruikelijke groep', en participatietrajecten zijn soms meer vorm dan inhoud. Bewonersinitiatieven stranden op onnodige regels en procedures. Inspraak en betrokkenheid van bewoners en belangenorganisaties bij grotere projecten verzandt te vaak in wederzijds onbegrip door onduidelijke communicatie en schijnbaar niet-beïnvloedbare besluitvorming. Tegelijkertijd lijkt de gemeenteraad ook niet altijd bereid om de uitkomsten van participatie serieus te nemen. Kritische en onafhankelijke journalistiek is onmisbaar voor het controleren van de macht en het informeren van Schiedammers.

Wat willen we bereiken?

De gemeente Schiedam is benaderbaar en communiceert vooraf duidelijk over projecten en beslissingen die genomen gaan worden. Vooraf is helder waarover bewoners en eventuele belangenorganisaties kunnen meebeslissen of advies over kunnen geven. Daarom zorgen we voor begrijpelijke, toegankelijke participatie, op momenten en plekken waar het écht verschil maakt. We geven mensen zeggenschap over hun wijk en hun omgeving, ook als dat betekent dat de raad en het college van burgemeester en wethouders daardoor niet alsnog over elk detail hun eigen zegje kunnen doen. We zorgen voor een goede en professionele lokale omroep en stimuleren onafhankelijke onderzoeksjournalistiek.

Burgerberaden. We experimenteren met burgerberaden over belangrijke thema's in de stad, waarbij een representatieve groep Schiedammers samenkomt om tot gedragen adviezen te komen die vervolgens door de politiek worden overgenomen.

Wijkbudgetten. Wijken behouden de eigen budgetten om lokale ideeën en oplossingen uit te voeren. We brengen deze mogelijkheden breder onder de aandacht en zorgen voor laagdrempelige ondersteuning, zodat meer bewoners weten wat er kan en hoe zij kunnen meedoen.

Ondersteuning van bewonersinitiatieven. De gemeente helpt bewoners bij het opstarten en uitvoeren van initiatieven in de wijk, met minder bureaucratie en met duidelijke contactpersonen. We zorgen ervoor dat vrijwilligers actief ondersteund worden en gewaardeerd worden voor hun inzet.

Onderzoeksjournalistiek. we initiëren een mediafonds waar journalisten een aanvraag kunnen doen voor onderscheidende journalistieke projecten die betrekking hebben op Schiedam. De aanvragen worden door onafhankelijke experts beoordeeld en gehonoreerd. We blijven ook na de stelselwijziging voor lokale omroepen een sterke lokale omroep stimuleren

Vrijwilligers in Schiedam. Schiedam draait op vrijwilligers: mensen die zich inzetten voor een vereniging, stichting, organisatie of goed doel. We verkennen manieren om vrijwilligers beter te ondersteunen, en dat begint bij het erkennen van hun bijdrage aan Schiedam.

Mensen die nu nooit reageren betrekken via laagdrempelige processen. We zetten actieve werving, informele bijeenkomsten en alternatieve participatievormen in om juist de stille meerderheid bij plannen en besluiten te betrekken.

Lokale energiegemeenschappen. We stimuleren het opzetten van lokale energiegemeenschappen. Bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties wisselen daarin onderling energie uit tegen kostprijs plus. We geven daarbij steun aan initiatieven van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers gericht op (een groter aandeel) regionale zelfvoorziening en daarmee goedkopere elektriciteit.

Wat merk jij daar van?

- De gemeente Schiedam legt duidelijk uit waarom bepaalde beslissingen worden genomen.
- Als je een goed idee hebt voor je wijk, is er budget beschikbaar.
- Participatie is duidelijk, toegankelijk en wordt ingezet waar het iets toevoegt.
- Je wordt beter geïnformeerd over wat er in Schiedam speelt door onafhankelijke media die politiek en bestuur kritisch volgen en daarover berichten.

veilig en verbonden leven

Hoe is het nu?

Veel mensen voelen zich niet veilig in hun eigen buurt. Criminaliteit, overlast en verward gedrag zorgen voor spanningen. Tegelijk groeien maatschappelijke spanningen, polarisatie en wantrouwen tegenover overheid en medemens.

Wat willen we bereiken?

Veiligheid is een fundamentele behoefte van iedereen. We zetten in op normerende handhaving en zichtbare aanwezigheid. Snelle hulp en preventie beginnen bij vertrouwen en nabijheid. En hoewel iedereen zich veilig moet voelen op straat, moeten zeker vrouwen en meisjes zich in Schiedam vrij en veilig voelen op straat. Kinderwerk en jongerenwerk moeten dicht bij de doelgroep staan en goed samenwerken met partnerorganisaties.

Snelle hulp bij huiselijk geweld. De gemeente verbetert de samenwerking tussen Veilig Thuis, scholen, wijkteams en hulpverlening zodat signalen van huiselijk geweld sneller worden herkend. Deze samenwerking moet voorkomen dat slachtoffers van het kastje naar de muur gestuurd worden. Zij moeten terecht kunnen bij één aanspreekpunt voor hulp en ondersteuning. Ook moet het bestaan van Filomena voor slachtoffers van extreem huiselijk geweld of stalking meer bekend worden in Schiedam. Professionals krijgen extra training om signalen van geweld achter de voordeur sneller te herkennen. Daarnaast zetten we in op meer bewustwording over intieme terreur zodat de rode vlaggen die femicide signaleren beter en sneller herkend worden. Bij ernstige stalking of bij huisverboden met groot risico kiezen we voor het gebruik van het slachtofferdevice. Dit is een apparaatje ter grootte van een sleutelhanger die een slachtoffer bij zich draagt en staat in contact met een enkelband die de verdachte of veroordeelde moet dragen. Wanneer de afstand tussen de twee te klein is, gaat er een melding af.

Zichtbare aanwezigheid wijkagenten en handhavers, en verbetering van verlichting.

We zorgen voor meer zichtbare handhaving in de wijk, met wijkagenten en gemeentelijke handhavers die bekend zijn bij bewoners. Verlichting in parken, pleinen en doorgangen wordt verbeterd om sociale veiligheid te vergroten.

Preventie via jongerenwerk en samenwerking in de wijk. We investeren in kinderwerk en jongerenwerkers die dichtbij kinderen en jongeren staan en samenwerken met scholen, politie en buurtorganisaties.

Preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit via vertrouwde netwerken. Zet in op preventie, waarbij jongeren worden begeleid door mensen die zij kennen en vertrouwen, zoals sportcoaches, mentoren of buurtwerkers.

Street-triage bij meldingen van verward gedrag. Een GGZ-specialist werkt samen met de politie bij meldingen van verward gedrag, gericht op zorg in plaats van straf. Daarnaast zetten we actief in op bemoeizorg: professionals die mensen met complexe problemen bezoeken, contact leggen en hen stap voor stap begeleiden naar passende hulp.

Inzetten op paraatheid én polarisatiebestrijding bij crises. Bij maatschappelijke onrust of acute crisissituaties zorgen we dat onze aanpak niet alleen handhaaft, maar ook actief inzet op het tegengaan van verdeeldheid.

Veiligheid op straat. We investeren in de buitenruimte om plekken waar vrouwen zich nu niet prettig voelen, zo in te richten dat het prettiger aanvoelt. Denk hierbij aan verlichting maar ook goede zichtlijnen. Nieuwe plannen voor buitenruimte moeten meer door de ogen van (jonge) vrouwen benaderd worden. Dit gebeurt al jaren in steden als Barcelona en Wenen.

Veiligheid in het uitgaansleven. We verbeteren de veiligheid in het Schiedamse uitgaansleven. Samen met horecaondernemers stimuleren we training van personeel, betere verlichting en sociale controle.

Bewustwording en signalering van geweld, exploitatie, mishandeling, en uitbuiting.

We investeren in voorlichting op scholen, in buurthuizen en via huisartsen en welzijnsorganisaties. We maken schadelijke tradities zoals uithuwelijking bespreekbaar. We vergroten de kennis over ouderenmishandeling en financiële uitbuiting van ouderen bij wijkteams en initiatieven.

Veilige opvang voor vrouwen. We zorgen voor voldoende en toegankelijke opvangplekken voor vrouwen die te maken hebben met huiselijk geweld, eerge relateerd geweld of bedreigingen. Vrouwen moeten snel en veilig kunnen vluchten en passende hulp krijgen om weer zelfstandig verder te kunnen.

Meldpunt tegen pesten en online intimidatie. We richten een vertrouwelijk meldpunt op waar jongeren terecht kunnen als ze worden gepest – ook online – en dit niet durven te bespreken met ouders, leerkrachten of hulpverleners. Het meldpunt biedt directe hulp en doorverwijzing naar passende ondersteuning.

Bewustwording cybercriminaliteit. We vergroten de cyberweerbaarheid én bewustwording van alle Schiedammers via extra voorlichting in wijkcentra en scholen. We onderzoeken of cyberveiligheidslessen in het onderwijs kunnen worden opgenomen. Voor cybercriminelen is geen plek in Schiedam.

Wat merk jij daar van?

- Je voelt je veiliger en meer verbonden met je omgeving.
- Problemen worden eerder gesignaleerd en opgelost.
- De buurt wordt socialer, levendiger en prettiger om in te wonen.

cultuur en sport

Hoe is het nu?

Cultuur is niet voor iedereen beschikbaar. Creatieve makers zoeken betaalbare ruimte. Culturele instellingen en vrijwilligersinitiatieven kampen met onzekerheid en onderwaardering, terwijl ze essentieel zijn voor verbinding en welzijn.

Tegelijkertijd heeft Schiedam veel moois te bieden: een theater, prachtige musea, een bibliotheek in een statig pand, een filmhuis en een oude binnenstad waar we jaarlijks meerdere festivals kunnen bezoeken.

Schiedam heeft een rijk sportaanbod, zowel voor teamsporten als voor individuele sporters. Dit varieert van voetbal tot bridge en van cricket tot sportscholen. Daarnaast zijn er ook verenigingen zoals scouting waar beweging en natuur centraal staan. De gemeente faciliteert het bewegen in de stad door het beheren van velden en gebouwen waar bewegingsactiviteiten kunnen plaatsvinden. Verenigingen en clubs zijn vaak het kloppende hart van de stad en de wijk. Ze brengen mensen samen, zorgen voor plezier en bevorderen gezondheid en samenwerking.

Wat willen we bereiken?

We zorgen dat cultuur geen extraatje is, maar van waarde voor welzijn, ontmoeting en ontwikkeling. Dat betekent dat we de culturele infrastructuur die er nu is willen behouden. We maken ruimte voor jonge makers in de stad. We investeren gericht met cultuursubsidies om cultuur in de wijk te stimuleren. Daarnaast houden we rekening met leeftijdscategorieën bij het organiseren van activiteiten voor jongeren.

Sport en beweging zijn van groot belang voor een gezonde, sociale en veerkrachtige stad. Iedereen moet de kans krijgen om te sporten of deel te nemen aan bewegingsactiviteiten. Jong en oud, wat je inkomen of achtergrond ook is. Wij zetten ons in voor toegankelijke sportvoorzieningen en ondersteunen verenigingen bij verduurzaming van hun accommodaties. Ook willen we investeren in veilige speel- en beweegruimtes in de openbare ruimte, zodat kinderen op een laagdrempelige manier actief kunnen zijn.

Meedoen stimuleren via wijkbudgetten en ontmoetingsplekken. In elke wijk komt ruimte en budget voor bewoners om zelf activiteiten op te zetten. Van koffieochtenden tot sport, taal, cultuur of burenhulp. Altijd dichtbij huis en voor alle leeftijden.

Toegankelijke en gerichte cultuursubsidies. We maken het aanvragen van subsidies eenvoudiger en toegankelijker, met extra aandacht voor initiatieven in de wijk, jonge makers en ondervertegenwoordigde groepen.

Atelierruimte voor makers en culturele hubs in de stad. We stellen betaalbare werk- en presentatieruimte beschikbaar voor makers, onder andere via culturele broedplaatsen op plekken zoals de Hoogstraat.

Toegang tot cultuur voor iedereen. We zorgen dat mensen met een kleine portemonnee – en alle kinderen – gebruik kunnen maken van musea, podia en andere culturele voorzieningen. Via onder andere gratis toegang, kortingen of meedoenregelingen houden we cultuur bereikbaar.

Cultuureducatie op scholen. We investeren in kunst en cultuur in het onderwijs: via muzieklessen, theater, beeldende kunst en samenwerking met lokale instellingen geven we kinderen een brede culturele basis.

Nieuwe entree voor Theater aan de Schie. Theater aan de Schie verdient een duidelijke en uitnodigende entree die past bij de betekenis voor de stad. Deze verbetering draagt bij aan een levendig Stadserf en versterkt de culturele uitstraling van Schiedam.

Geen financiële drempels voor sportbeoefening. Lagere financiële drempels voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen om lid te worden van een sportvereniging of scouting.

Bewegen in de buurt. We investeren in goede, veilige en groene speelplekken. We houden met nadruk ook rekening met aanbod voor de verschillende leeftijden. We zorgen dat er voldoende inclusieve speelplekken zijn in de stad. We verkennen de mogelijkheid voor een speelruimtenorm zodat elk kind in Schiedam gelijke toegang heeft tot een speelplek.

Duurzaam onderkomen. Extra steun voor sportverenigingen en scoutinggroepen die hun accommodaties willen verduurzamen (bijv. isolatie, zonnepanelen).

Sportfaciliteiten. Goede en betaalbare sportfaciliteiten verspreid over de stad, zodat iedereen dichtbij huis kan sporten of bewegen. De tarieven die het Sportbedrijf Schiedam rekent moeten aansluiten bij de financiële mogelijkheden van de gebruikers van de faciliteiten.

Verenigingen als motor van inclusie. Het verenigingsleven verbindt. We ondersteunen verenigingen als plekken waar mensen elkaar ontmoeten, meedoen en zich thuis kunnen voelen. Afkomst, beperking of inkomen spelen geen rol. We zorgen voor goede samenwerking tussen verenigingen en culturele instellingen, buurtwerk, taalonderwijs en welzijnspartijen. Ook maken we specifiek sport toegankelijker voor nieuwkomers, jongeren met een laag inkomen en mensen met een beperking, zodat iedereen de kans krijgt om actief en betrokken te zijn.

Bruisende stad. Schiedam mag bruisen – ook in de avonduren. We stimuleren een levendig uitgaansleven met ruimte voor festivals, live muziek, kleinschalige podia en horeca-initiatieven. Samen met ondernemers en bewoners zorgen we voor een aantrekkelijke en veilige binnenstad die uitnodigt om langer te blijven.

Wat merk jij daar van?

- Je kunt makkelijker deelnemen aan kunst, cultuur en sport.
- Er is meer te beleven in je eigen wijk.
- Creativiteit, beweging en ontmoeting brengen mensen bij elkaar.

dierenwelzijn

Hoe is het nu?

De natuur staat onder druk en dierenwelzijn krijgt niet de aandacht die het verdient. Een leefbare stad moet ook een groene en diervriendelijke stad zijn.

Wat willen we bereiken?

Groen is niet alleen decor, maar essentieel voor gezondheid, biodiversiteit en verbondenheid. Dierenwelzijn hoort bij goed bestuur en krijgt structurele aandacht.

Actualiseren actieplan dierenwelzijn. We vernieuwen het gemeentelijke actieplan dierenwelzijn en koppelen deze aan ruimtelijke plannen. Hierin worden zorg voor dieren, samenwerking met opvangcentra en ondersteuning van vrijwilligers structureel geregeld.

Ecologisch groenbeheer, bloemenweides en buurtmoestuinen. Parken, bermen en groenstroken worden ecologisch beheerd. We planten inheemse bloemen en kruiden die bijdragen aan een gezonde leefomgeving voor bijen, vlinders en andere bestuivers. Ook geven we bewoners ruimte en ondersteuning om buurtmoestuinen te starten of te onderhouden. Het zijn plekken waar mensen én dieren profiteren van meer groen in de stad.

Educatie over dierenwelzijn en natuur. Alle Schiedamse scholen houden toegang tot natuur- en duurzaamheidseducatie. We combineren voederverboden voor wilde dieren met bewustwordingscampagnes en gedragsregels.

Integraal plan tegen overlast door dieren. We pakken overlast van ratten, duiven, meeuwen en andere dieren serieus aan. De gemeente zorgt voor schone straten, streng toezicht op het voederverbod en zet slimme, diervriendelijke bestrijdingsmethoden in.

Sterke zorg voor huisdieren. We stimuleren verantwoord huisdierenbezit met betaalbare castratie- en chipprogramma's en voorlichting over goede verzorging. Bij extreme hitte of kou ziet de gemeente toe op de naleving van dierenwelzijnsregels, bijvoorbeeld bij het achterlaten van dieren in auto's.

Structurele dierenhulp en noodopvang. De gemeente ondersteunt opvangcentra en vrijwilligers met structurele financiering en een meldpunt voor gewonde of gevonden dieren die dag en nacht bereikbaar is. Zo krijgt elk dier in nood snel hulp.

Bescherming van bijen, vlinders en insecten. We gebruiken geen schadelijke bestrijdingsmiddelen en passen bijvriendelijke verlichting toe. Er komen insectenhôtels, bijenstenen in gevels en extra bloemrijke bermen en daktuinen zodat nachtvlinders en andere insecten voedsel en schuilplekken vinden.

Groene verbindingen voor kleine dieren. We verbinden parken en plantsoenen tot een netwerk waar vogels, egels en insecten veilig kunnen bewegen. Nieuwe speelplekken en schoolpleinen krijgen standaard bloemenranden en kruidenvelden.

Seizoensbeheer voor biodiversiteit. Het maaibeleid: minder vaak en gefaseerd maaien zodat bloemen langer bloeien en insecten voldoende voedsel en schuilplekken vinden.

Samenwerking met handhaving. We blijven inzetten op samenwerking met de dierenpolitie en gemeentelijke handhaving om verwaarlozing of mishandeling snel te signaleren en aan te pakken.

Geen vermaak met dieren. Schiedam verleent geen vergunningen aan circussen, shows of evenementen waarbij dieren worden gebruikt voor vermaak of competitie, waaronder ook honden- en kattenshows. Dieren horen niet te worden ingezet als middel voor amusement.

Algemeen visverbod in openbaar water. Er komt een gemeentelijk visverbod op openbaar water. Vissen worden zo beschermd tegen pijn en stress en de waternatuur kan zich herstellen

Hulp bij de paddentrek. Tijdens de jaarlijkse paddentrek zet de gemeente vrijwilligers en verkeersmaatregelen in om padden veilig naar hun voortplantingsgebieden te begeleiden.

Wat merk jij daar van?

- Je woont groener en gezonder.
- Er is meer aandacht voor dieren in en om de stad.
- Je buurt wordt aantrekkelijker en leefbaarder.

samen Schiedam

financieel beleid, grondbeleid, gemeentelijk vastgoed,
personeel en voorbeeldfunctie

43

financieel beleid, grondbeleid, gemeentelijk vastgoed, personeel en voorbeeldfunctie

Hoe is het nu?

De gemeentelijke financiën staan onder druk door stijgende kosten voor (jeugd)zorg, energie en onderhoud en dalende inkomsten vanuit de Rijksoverheid. Er is weinig ruimte om te investeren in voorzieningen en nieuwe plannen. Het grondbeleid is voornamelijk afwachtend. De gemeente neemt pas actie als ontwikkelaars zich aandienen, waardoor kansen voor woningbouw en bedrijvigheid soms gemist worden.

Onze gebouwen – scholen, gymzalen, sportvoorzieningen, buurthuizen en het Stads erf – zijn op veel plekken verouderd, niet duurzaam en sluiten niet altijd goed aan bij de behoeften van inwoners. Onderhoud gebeurt versnipperd, wat leidt tot hogere kosten en inefficiënt gebruik van gebouwen.

Ook binnen het gemeentelijk apparaat zijn er uitdagingen. De werkdruk is hoog, veel afdelingen kampen met vacatures en de gemeente heeft moeite om nieuwe talenten aan te trekken én ervaren krachten vast te houden. Dit heeft gevolgen voor de dienstverlening.

Bewoners die vastlopen weten vaak niet waar zij met hun zorgen of vragen over de gemeente terecht kunnen. Kunstmatige intelligentie biedt kansen de dienstverlening te verbeteren en taken sneller en efficiënter uit te voeren, maar moeten wel openbaar en controleerbaar zijn om schending van rechten zoals privacy of gelijke behandeling te voorkomen.

Wat willen we bereiken?

We willen dat Schiedam financieel gezond is, met voldoende ruimte om te investeren in wat inwoners belangrijk vinden. Het grondbeleid moet actiever worden, zodat de gemeente zelf regie kan voeren op woningbouw, bedrijvigheid en herontwikkeling. Gemeentelijke gebouwen willen we toekomstbestendig maken: duurzaam, multifunctioneel en passend bij de behoeften van inwoners. Gebouwen die we niet nodig hebben verkopen we of we brengen er maatschappelijke organisaties in onder. We verlagen de drempel om zorgen of klachten over de gemeente te melden door aan te sluiten bij de regionale ombudsman. Daardoor krijgt de gemeente ook meer zicht op waar dingen beter moeten. En we willen een sterke, stabiele gemeentelijke organisatie die trots is op haar medewerkers en een aantrekkelijke werkgever is.

Gezonde financiën en slimme investeringen

Stabiel financieel beleid. We maken meerjarige begrotingen die schokken kunnen opvangen. Reserves worden zorgvuldig en transparant ingezet. Begrotingen worden reëel en wat begroot wordt, wordt ook uitgegeven aan dat doel.

Schulden en lasten in balans. We houden de gemeentelijke schulden op een verantwoord niveau. We zorgen dat lasten voor inwoners betaalbaar blijven.

Ruimte voor maatschappelijke investeringen. We investeren gericht in woningbouw, duurzaamheid, armoedebestrijding, zorg en voorzieningen.

Eerlijke en transparante keuzes. We communiceren duidelijk over waar we wel en niet in investeren en betrekken inwoners.

Lokale heffingen. Belastingen en tarieven stijgen mee binnen de wettelijke kaders, waarbij rekening gehouden wordt met inflatie en de reële kostenstijging.

Erfpachtbeleid. Grond wordt uitgegeven in erfpacht, waardoor de opbrengsten ten goede komen van de gemeenschap. De hoogte van de canon staat in relatie tot de werkelijke waarde van de grond. Minder draagkrachtige pachters worden tegemoetgekomen met regelingen om hen financieel te ontzien.

Meerjarige subsidies voor vertrouwen en continuïteit. We maken meerjarige afspraken mogelijk, zodat instellingen en initiatieven niet steeds opnieuw hoeven te bewijzen dat ze waardevol zijn.

Regie pakken. De gemeente gaat actiever gronden herontwikkelen, zodat we zelf kunnen sturen op betaalbare woningen en goede voorzieningen.

Leegstand tegengaan. Leegstaande panden in eigendom van de gemeente, zoals de voormalige bibliotheek, en bedrijventerreinen worden sneller herontwikkeld tot woningen, werkplekken of groen.

Integrale vastgoedstrategie. We brengen alle gebouwen in kaart en maken een plan voor onderhoud, renovatie of vervanging.

Verduurzamen. Gemeentelijke gebouwen worden energiezuinig, gasloos, beter toegankelijk en voorzien van zonnepanelen waar mogelijk. We werken toe naar een klimaatneutrale vastgoedportefeuille.

Inzet generatoren. Te vaak wordt er bij wegwerkzaamheden gebruik gemaakt van dieselgeneratoren met de bijbehorende geluidsoverlast en luchtvervuiling. De gemeente zet daarom in op de inzet van nul-emissieaggregaten, mobiele energieopslagsystemen en mobiele werktuigen voor dergelijke werkzaamheden.

Multifunctioneel gebruik. schoolgebouwen, sporthallen en buurthuizen worden zo ingericht dat meerdere doelgroepen en organisaties er gebruik van kunnen maken. De gemeente gaat werken met een vastgoedmakelaar die gemeentelijk vastgoed gaat koppelen aan mogelijke gebruikers.

Toegankelijkheid en kwaliteit. Gebouwen moeten veilig, modern en goed bereikbaar zijn. We investeren extra in sportvoorzieningen en onderwijsgebouwen.

Eerlijke en stabiele ondersteuning voor culturele instellingen. Voor alle culturele instellingen die in gemeentelijk vastgoed zijn gehuisvest zorgen we dat de financiële afspraken in balans blijven met de gemeentelijke cultuursubsidies. Huur- en subsidieontwikkelingen bewegen gelijk op, zodat instellingen hun energie en middelen kunnen richten op cultuur, niet op stijgende lasten.

Werkdruk verlagen. We investeren in voldoende personeel en slimme werkprocessen zodat medewerkers meer tijd hebben voor inwoners.

Aantrekkelijke werkgever. We bieden goede arbeidsvoorwaarden, opleidingen en ontwikkelkansen. Flexibele werktijden en werk-privébalans krijgen prioriteit.

Jong talent en ervaring behouden. We richten ons op traineeprogramma's, zij-instromers en gerichte werving om een diverse organisatie te bouwen.

Samenwerking en innovatie. Teams werken beter samen en maken meer gebruik van digitale middelen om de dienstverlening te verbeteren.

De gemeente geeft het goede voorbeeld

De gemeente werkt vanuit vertrouwen en met aandacht voor de menselijke maat. We trainen ambtenaren en (externe) uitvoerders in gesprekstechniek, bejegening en eenvoudige communicatie. Het uitgangspunt is altijd: hoe kunnen we helpen?

Toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen en diensten. Gemeentelijke gebouwen, digitale loketten en communicatie moeten toegankelijk zijn voor iedereen. Ook voor mensen met een beperking, lage taalvaardigheid of beperkte digitale vaardigheden. Denk aan rolstoeltoegankelijke ingangen, hulp bij DigiD, begrijpelijke taal op websites en ondersteuning bij lezen en schrijven.

Betere bereikbaarheid. Inwoners moeten de gemeente makkelijk kunnen bereiken – digitaal én fysiek – en snel antwoord krijgen op hun vragen.

Begrijpelijke communicatie en fysieke toegankelijkheid. We zorgen voor duidelijke taal in gemeentelijke brieven, online communicatie en formulieren. Daarbij betrekken we taalambassadeurs, zodat we leren van de ervaring van mensen voor wie taal een drempel is. Alle participatiemogelijkheden zijn ook fysiek bereikbaar – via wijkposten, bijeenkomsten en loketten in de buurt.

Diervriendelijker gemeentelijk cateringbeleid. De gemeente biedt bij eigen activiteiten – zoals in de kantine of na raadsvergaderingen – ook vegetarische en veganistische opties aan. Zo geven we het goede voorbeeld met een plantaardige en diervriendelijke keuze.

Lokale bloemen en planten. De gemeente geeft geen geïmporteerde snijbloemen meer weg en gebruikt deze niet bij officiële gelegenheden. In plaats daarvan kiest Schiedam voor bloemen of planten van lokale kwekers, passend bij het seizoen en met oog voor duurzaamheid.

Geen heliumballonnen. Bij door de gemeente georganiseerde of gesubsidieerde activiteiten worden geen heliumballonnen meer gebruikt, om vervuiling en schade aan dieren en natuur te voorkomen.

Algoritmes publiceren. Voordat een algoritme in gebruik mag worden genomen publiceert de gemeente alle algoritmes volledig openbaar, met een begrijpelijke en juiste uitleg.

Wat merk jij daarvan?

- De gemeente kan blijven investeren in voorzieningen die jij gebruikt, zoals woningen, scholen, sportlocaties en groen.
- Nieuwe woningen komen sneller beschikbaar, ook voor starters en gezinnen met een middeninkomen.
- Gemeentelijke gebouwen zijn beter onderhouden, duurzaam en multifunctioneel inzetbaar voor de wijk.
- De dienstverlening van de gemeente wordt persoonlijker en geschreven in begrijpelijk Nederlands. Medewerkers krijgen meer ruimte om hun werk goed te doen. Schiedammers mogen onbegrijpelijke teksten terugsturen naar de gemeente.
- Schiedam ontwikkelt zich op een evenwichtige manier: betaalbare woningen, goede voorzieningen en meer regie van de gemeente.
- Je kunt als de gemeente tekortschiet bij een regionale, onafhankelijke ombudsman terecht.
- Iedereen kan controleren hoe en waarom Schiedam algoritmes inzet.

Schiedam 2050

samen wonen samen werken samen leven

Ons verkiezingsprogramma laat zien welke stappen we de komende vier jaar willen zetten. Deze maatregelen vormen het begin van een langere weg. Ze sluiten aan op onze visie voor de toekomst van Schiedam. Wat we nu doen, legt de basis voor wat we tot 2050 willen bereiken.

o bouwen we stap voor stap aan het Schiedam dat we samen voor ogen hebben. In 2050 is Schiedam een stad waar mensen centraal staan. Niet systemen, stenen of winst. Een stad die draait op solidariteit, duurzaamheid en menselijke waardigheid. Waar iedereen meetelt en mee kan doen. Afkomst, inkomen, leeftijd, gezondheid of opleidingsniveau maken niet uit. Schiedam laat zien dat het kan: een stad van bloei, niet van groei om de groei.

Samen wonen: wonen voor mensen, niet voor winst

Iedere Schiedammer heeft toegang tot een betaalbare, duurzame woning in een gemengde, leefbare wijk. Jongeren wonen zelfstandig, ouderen blijven comfortabel in hun buurt. Levensloopbestendige woningen, sociale huur, middenhuur en betaalbare koopwoningen bestaan naast elkaar. Voorzieningen zijn altijd dichtbij: scholen, winkels, zorg, cultuur én groen. Wijkontwikkeling gebeurt mét bewoners, niet over hun hoofden heen. Dakloosheid is vrijwel uitgebannen dankzij het 'Housing First'-beleid. Wonen is geen marktproduct meer, maar een mensenrecht.

De stad is groen, gezond en toekomstbestendig. Natuurinclusief bouwen is de standaard. Nestkasten, groene daken, egelroutes en bijenstroken horen bij elk project.

Buurtmoestuinen, geveltuintjes en ecologische zones zijn overal te vinden, mede dankzij actieve bewonersinitiatieven. Dierenwelzijn is verankerd in beleid en praktijk. In 2050 zijn alle woningen energieneutraal of energiepositief. De energietransitie is eerlijk verlopen: wie het minst had, kreeg als eerste hulp. Duurzaamheid is geen luxe, maar een basisvoorwaarde.

Mobiliteit is schoon, veilig en toegankelijk. De meeste Schiedammers verplaatsen zich met het openbaar vervoer, op de fiets of te voet. Station Kethel is een modern OV-knooppunt, trams en deelvervoer zijn afgestemd op ieders behoeften. De stad is autoluw, de luchtkwaliteit structureel goed. De sluiting van het vliegveld was een keerpunt: geen herrie en fijnstof meer, maar ruimte voor natuur en welzijn.

Samen werken: een eerlijke en menselijke economie

Schiedam heeft een sterke, diverse economie die draait om mensen. Werk biedt zekerheid, trots en verbondenheid. Jongeren doen stages in de buurt, buurtbewoners starten hun eigen bedrijven, ambachten bloeien op. Slimme ideeën en vakmanschap gaan hand in hand met duurzaamheid. Iedereen krijgt de kans om te werken, leren of ondernemen – ongeacht achtergrond of diploma.

We stimuleren ondernemerschap in alle wijken van de stad, en verbeteren de randvoorwaarden zoals bereikbaarheid, openbare ruimte en gemeentelijke dienstverlening. Gemeentelijk vastgoed wordt ingezet voor maatschappelijke doelen. Leegstand wordt tijdelijk ingevuld door pioniers en buurtinitiatieven. Het midden- en kleinbedrijf krijgt de waardering die het verdient – als drager van werkgelegenheid en sociale samenhang.

Sociale ondernemingen en basisbanen worden gestimuleerd, met eerlijke voorwaarden en lokale impact. Bij gemeentelijke opdrachten hanteren we Social Return on Investment (SROI). Ondernemers die bijdragen aan duurzaamheid, inclusie en lokale verbondenheid krijgen voorrang. Economische groei gaat hand in hand met sociale rechtvaardigheid en ecologische verantwoordelijkheid.

Samen leven: een stad van verbondenheid en vertrouwen

In 2050 is Schiedam een stad waar iedereen zich welkom voelt. Wat je achtergrond, levensloop of situatie ook is. Waar burens elkaar kennen, mensen omzien naar elkaar en niemand buitenspel staat. Wijken zijn divers, levendig en sociaal. Mensen van verschillende leeftijden, inkomens en culturen wonen, werken en leven samen.

Gemeenschappelijke ruimtes, buurthuizen en culturele plekken spelen een belangrijke rol in het dagelijks leven.

Zorg is dichtbij, laagdrempelig en op maat. Professionals, vrijwilligers en mantelzorgers werken samen met oog voor de menselijke maat. Preventie is een pijler van het beleid: gezonde voeding, beweging, mentale gezondheid en een schone leefomgeving zijn voor iedereen bereikbaar. De stad is fysiek én digitaal toegankelijk voor iedereen, ook voor mensen met een beperking of zonder netwerk.

Cultuur en natuur zijn verweven met het leven in de stad. Elke wijk heeft ruimte voor creativiteit, ontmoeting en groen. Kunst, festivals en buurtinitiatieven brengen mensen samen. Dierenwelzijn krijgt structurele aandacht. Meedoen is de norm. Mensen krijgen de kans om zich te ontwikkelen, om bij te dragen en om gezien te worden. Armoede, uitsluiting en discriminatie behoren tot het verleden dankzij gerichte ondersteuning én duidelijke grenzen aan onrecht.

In 2050 is Schiedam een stad van nabijheid, rechtvaardigheid en gemeenschapszin. Een stad waarin we samenwonen, samenwerken en samenleven – met elkaar, voor elkaar. Dat is de toekomst die we kiezen. Dat is Schiedam.